

Pētījuma ziņojums

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras nozīme izglītībā un darba tirgū

Eiropas
kvalifikāciju
ietvarstruktūra

Latvijas
kvalifikāciju
ietvarstruktūra

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
"Erasmus+"

Rīga, 2020. gads

Pētījuma ziņojumu „Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras nozīme izglītībā un darba tirgū” sagatavojis Akadēmiskās informācijas centrs – Latvijas Nacionālais koordinācijas punkts EKI.

Ziņojuma sagatavošanā un informācijas apkopošanā iesaistītie eksperti:

Baiba Ramaņa

Akadēmiskās informācijas centra valdes priekšsēdētāja

Sarmīte Rutkovska

Akadēmiskās informācijas centra Projektu departamenta vadītāja

Edmunds Labunskis

Akadēmiskās informācijas centra projektu eksperts

Šis ziņojums sagatavots ar Eiropas Komisijas projekta „*National Europass Centre + EQF NCP 2018-2020*” (Nr. VS/2018/0241) atbalstu.

Paustais viedoklis uzliek saistības tikai autoriem, un tas nekādā gadījumā nevar tikt uzskatīts par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju.

Satura rādītājs

Ziņojumā lietotie saīsinājumi.....	4
Ievads	5
1. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra, tās izveide un attīstība	8
1.1. LKI izveides konteksts	8
1.2. LKI izveides process un attīstība	10
1.3. LKI raksturojums	13
2. LKI nozīme izglītībā un darba tirgū	15
2.1. Aptaujas rezultāti	15
2.1.1. Vispārējā izglītība	17
2.1.2. Profesionālā izglītība	23
2.1.3. Augstākā izglītība	26
2.1.4. Darba tirgus.....	30
2.1.5. Plašāka sabiedrība	34
2.1.6. Aptaujas rezultātu secinājumi	36
2.2. Interviju rezultāti	38
2.2.1. LKI jēdziens un atpazīstamība	39
2.2.2. LKI tālākā attīstība.....	40
Secinājumi	42
LKI atpazīstamība.....	42
LKI pielietojums ikdienā	43
Informācijas par LKI ieguves avoti.....	44
LKI nozīme izglītībā un darba tirgū	44
LKI tālākā attīstība.....	45
Ieteikumi	46
Pielikumi	47
1. pielikums. Aptaujas anketas paraugs	48
2. pielikums. Vispārējās izglītības skolu direktoru, direktoru vietnieku un skolotāju aptaujas rezultātu kopsavilkums.....	52
3. pielikums. Profesionālās izglītības skolu direktoru, direktoru vietnieku un skolotāju aptaujas rezultātu kopsavilkums.....	56
4. pielikums. Augstākās izglītības studiju programmu direktoru aptaujas rezultātu kopsavilkums.....	60
5. pielikums. Darba devēju aptaujas rezultātu kopsavilkums	64
6. pielikums. Sabiedrības aptaujas rezultātu kopsavilkums.....	69

Ziņojumā lietotie saīsinājumi

AIC	Akadēmiskās informācijas centrs
AII	augstākās izglītības iestāde
Cedefop	Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs (<i>European Centre for the Development of Vocational Training</i>)
EAIT	Eiropas Augstākās izglītības telpa
EKI	Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LKI	Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra
MK	Ministru kabinets
NKI	nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra
NKS	nozaru kvalifikāciju struktūras
PII	profesionālās izglītības iestāde
PIL	Profesionālās izglītības likums
PINTSA	Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome
PKL	profesionālās kvalifikācijas līmenis
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
VII	vispārējās izglītības iestāde
VISC	Valsts izglītības satura centrs

Ievads

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra ir būtisks instruments kvalifikāciju salīdzināmībai gan valsts, gan starptautiskā līmenī, atbalstot izglītības guvēju un darba ņēmēju starpvalstu mobilitāti un veicinot indivīdu mācīšanos mūža garumā. Tā ir astoņu līmeņu sistēma, kas aptver visas izglītības pakāpes (pamatizglītība, vidējā izglītība, augstākā izglītība) un izglītības veidus (vispārējā izglītība, profesionālā izglītība, akadēmiskā izglītība), kā arī ārpus formālās izglītības sistēmas iegūstamās profesionālās kvalifikācijas.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra tika izveidota 2010. gadā – laikā, kad Eiropā un pasaulē mācīšanās un darba mobilitāte bija būtiski pieaugusi, radot nepieciešamību gūt skaidrāku priekšstatu par indivīda iegūtajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, lai ārvalstīs iegūto kvalifikāciju atzītu uzņemošās valsts izglītības vai nodarbinātības sistēmā. Arī nacionālajā līmenī kvalifikācijas aprakstīšana pēc uzņemšanas nosacījumiem vai programmas ilguma nesniedza izglītības iestādēm un darba devējiem nepieciešamo priekšstatu par indivīda iegūto kvalifikāciju un sasniegtajiem mācīšanās rezultātiem.

Eiropas Kopienas diskusijās tika uzsvērts, ka, lai nodrošinātu indivīdu attīstību, konkurētspēju, nodarbinātību un sociālo kohēziju Eiropas Kopienā, būtiski ir attīstīt un atzīt iedzīvotāju zināšanas, prasmes un kompetences. Šādai attīstībai un atzīšanai būtu jāveicina darba ņēmēju un izglītības guvēju starpvalstu mobilitāte un būtu jādod ieguldījums Eiropas darba tirgus piedāvājuma un pieprasījuma prasību apmierināšanā. Kā risinājums tika piedāvāta vienotas Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveide, kas darbotos kā kopēja atsaucē sistēma starp dažādām valstu kvalifikāciju sistēmām un ietvarstruktūrām¹.

Pirms Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveides 2008. gadā, vairākās valstīs kā Lielbritānija (2001), Francija (2002) un Īrija (2003) jau bija izveidotas nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras. Tomēr vairumā valstu, tostarp Latvijā, šajā laikā notika darbs pie nacionālo kvalifikāciju sistēmu sakārtošanas un pielīdzināšanas Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai, tādējādi veicinot kvalifikāciju pārskatāmību un salīdzināmību starp valstīm. Ņemot vērā pielīdzināšanas procesa sarežģītību, citviet Eiropā kā Zviedrijā (2016), Serbijā (2018) nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras ir ieviestas tikai pēdējo gadu laikā².

1 Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikums (2008. gada 23. aprīlis) par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai,

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN)

2 Cedefop (2019). Overview of national qualifications framework developments in Europe 2019,

https://www.cedefop.europa.eu/files/8609_en.pdf

Jāteic, ka tendence veidot nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras ir vērojama arī citviet pasaulē, kur atsevišķos gadījumos tām ir pat senāka vēsture – piemēram, Jaunzēlandē (1990)³, Austrālijā (1995)⁴, Dienvidāfrikā (1995)⁵.

Daudzās valstīs, kur nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras ir ieviestas jau desmit vai vairāk gadus, šobrīd aktuāls kļūst jautājums par ietvarstruktūru ietekmi uz nacionālajām izglītības sistēmām un to attīstību, kā arī ietvarstruktūru nozīmi darba tirgū un sabiedrībā kopumā.

Ir pagājuši jau 10 gadi kopš izveidota Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra un tā pielīdzināta Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai. Šajā laika posmā ir notikušas būtiskas pārmaiņas Latvijas izglītības sistēmā, kur liela ietekme ir tieši Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūrai. Izglītības programmu un kvalifikāciju veidošanā arvien būtiskāku lomu ieņem mācīšanās rezultāti, kuros tiek aprakstītas indivīda iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences. Augstākās izglītības diploma pielikumā kopš 2013. gada saturs ir pielāgots atbilstoši Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai, norādot Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras un/ vai Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeni. Profesionālās izglītības kvalifikācijās Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis tiek norādīts kopš 2017. gada. Kopš 2016. gada Latvijas izglītības sistēmā iegūstamās kvalifikācijas un to mācīšanās rezultāti ir publiski pieejami Latvijas kvalifikāciju datubāzē⁶ indivīdiem, izglītības speciālistiem, darba devējiem un sabiedrībai ne tikai nacionālā līmenī, bet arī Eiropas un pasaules līmenī (jaunajā Europass portālā⁷).

Arī darba tirgū Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūrai ir nozīmīga loma. Tā tiek izmantota kā pamats nozaru kvalifikāciju struktūru veidošanā un darbojas kā instruments iegūto profesiju un tām atbilstošo profesionālo kvalifikāciju salīdzināšanai un skaidrošanai, veidojot ciešāku saikni starp izglītību un darba tirgu, kā arī veicinot izglītības guvēju un darbinieku starpvalstu mobilitāti un sekmējot viņu mūžizglītību.

Šī pētījuma mērķis ir apzināt Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras nozīmi izglītībā un darba tirgū Latvijā, kā arī noskaidrot, vai un cik lielā mērā Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra ir atpazīstama izglītības jomas speciālistu vidū, darba tirgū, kā arī individuālo lietotāju un plašākās sabiedrības vidū.

Lai sasniegtu pētījuma mērķi, izmantotas sekojošas datu vākšanas metodes: literatūras un normatīvo aktu analīze, aptaujas anketas atbilstoši mērķa grupai (vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības pārstāvji, darba devēji un sabiedrība), padziļinātās intervijas (profesionālās un augstākās izglītības pārstāvji, darba devēju pārstāvis un eksperts, kas bija iesaistīts LKI izveidē). Kopumā aptaujāti 1238 respondenti un veiktas četras padziļinātās intervijas.

3 Jaunzēlandes kvalifikāciju ietvarstruktūras apraksts (2016), <https://www.nzqa.govt.nz/assets/Studying-in-NZ/New-Zealand-Qualification-Framework/requirements-nzqf.pdf>

4 Austrālijas kvalifikāciju ietvarstruktūras apraksts (2013), <https://www.aqf.edu.au/sites/aqf/files/aqf-2nd-edition-january-2013.pdf>

5 Dienvidāfrikas kvalifikāciju iestādes mājaslapa, <https://www.saqa.org.za/nqf-history-and-objectives-full>

6 Latvijas kvalifikāciju datubāze, www.latvijaskvalifikacijas.lv

7 Jaunais Europass portāls www.europass.eu tika izveidots un ir publiski pieejams no 2020. gada 1. jūlija. Iepriekš Latvijas kvalifikācijas bija publiskotas portālā Mācību iespējas un kvalifikācijas Eiropā (EKI/ PLOTEUS) un Eiropas prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju portālā (ESCO).

Pētījuma ziņojuma pirmajā nodaļā apskatīta Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra, tās izveides process un attīstība. Otrajā nodaļā analizēta Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras nozīme izglītībā un darba tirgū, balstoties uz pētījuma laikā veiktajām aptaujām un intervijām ar izglītības un darba tirgus pārstāvjiem. Pētījuma noslēgumā izdarīti secinājumi par pašreizējo Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras lomu izglītībā un darba tirgū, kā arī tās atpazīstamību un, balstoties uz secinājumiem un respondentu ierosinājumiem, izvirzīti ieteikumi LKI atpazīstamības un attīstības veicināšanai.

1.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra, tās izveide un attīstība

Šajā nodaļā tiks apskatīts Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras (LKI) izveides un attīstības process, kā arī sniegts LKI apraksts (astoņu līmeņu sistēma, mācīšanās rezultāti, līmeņu apraksti) un tās galvenie mērķi.

1.1. LKI izveides konteksts

LKI izveidi nav iespējams skatīt atrauti no kopējām izglītības attīstības tendencēm Eiropā un pasaulē. Globalizācijas procesu rezultātā, pieaugot iedzīvotāju mobilitātei gan izglītības, gan profesionālās darbības jomā Eiropas reģionā arvien aktuālāks kļuva jautājums par indivīdu kvalifikāciju atzīšanas uzlabošanu un kopējas (augstākās) izglītības politikas veidošanu.

Jau 1997. gadā valstis, tostarp Latvija, parakstīja Eiropas Padomes un UNESCO izveidoto Eiropas Reģiona konvenciju par to kvalifikāciju atzīšanu, kas saistās ar augstāko izglītību⁸. Ar konvenciju tika ieviesti jauni principi diplomu savstarpējā atzīšanā, jo iepriekšējie bija novecojuši un nebija vairs piemērojami pārmaiņām, kas gadu laikā bija notikušas augstākajā izglītībā – valstu izglītības sistēmas un tajās iegūstamās kvalifikācijas bija kļuvušas daudzveidīgākas un pavērušas iespējas netradicionālākām programmām, pieaudzis augstāko izglītības iestāžu skaits un palielinājusies studentu mobilitāte⁹.

Secīgi 1999. gadā Latvija pievienojās Boloņas procesa dalībvalstīm, parakstot Eiropas izglītības ministru kopējo deklarāciju¹⁰, kura paredzēja līdz 2010. gadam izveidot Eiropas vienotu augstākās izglītības telpu. Deklarācijā tika noteikta virkne īstenojamo pasākumu – ieviest trīs ciklu grādu sistēmu, izpildīt Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas standartu un vadlīniju prasības, pilnībā ieviest kvalifikāciju izprotamības veicināšanas instrumentus (Eiropas kredītpunktu sistēmu (ECTS), Eiropas vienoto diploma pielikumu), u.c.

8 Eiropas reģiona konvencija par to kvalifikāciju atzīšanu, kas saistītas ar augstāko izglītību, <http://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1434>

9 Lisabonas konvencijas paskaidrojošā ziņojuma sestais uzmetums (1996), http://www.aic.lv/rec/LV/acad-lv/lisb_pas.htm

10 Eiropas izglītības Ministru kopējā deklarācija pieņemta Boloņā 1999. gada 19. jūnijā, http://www.aic.lv/rec/LV/new_d_lv/bol_lv/bol_decl.htm

Berlīnes Komunikē¹¹ valstu ministri 2003. gadā vienojās Boloņas procesa ietvaros veidot nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras, kuras balstītos programmām kopumā un katram atsevišķam studiju kursam formulētos studiju rezultātos. Savukārt, 2005. gada Boloņas procesa Bergenā Komunikē¹² valstu ministri apliecināja gatavību savienot nacionālās kvalifikāciju ietvarstruktūras ar Aptverošo kvalifikāciju ietvarstruktūru Eiropas augstākās izglītības telpai līdz 2010. gadam.

Līdz ar Boloņas deklarācijas parakstīšanu, arī Latvijā augstākās izglītības kontekstā tika uzsāktas diskusijas par studiju rezultātos balstītas augstākās izglītības veidošanu. 2004. gadā, sekojot ministru nolemtajam Berlīnes Komunikē, Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) izveidoja Boloņas procesa darba grupu. Darba grupas sastāvā bija dažādas iesaistītās puses (izglītības politikas veidotāji, ieviesēji un īstenotāji) un viens no tās uzdevumiem bija izveidot kvalifikāciju ietvarstruktūru Latvijas augstākajai izglītībai, noteikt kvalifikāciju līmeņus atbilstoši Boloņas procesa trīs ciklu struktūrai, kā arī formulēt vispārīgos līmeņu aprakstus katram Latvijas augstākās izglītības kvalifikāciju veidam¹³. Darba grupa sekmīgi īstenoja uzdevumu, tomēr normatīvajos aktos līmeņu apraksti vēl netika nostiprināti.

Tikmēr ES līmenī šajā laikā noritēja dalībvalstu diskusijas par vienotas Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras (EKI) izveidi, kas skartu visu līmeņu (vispārējo, profesionālo un augstāko) un veidu (formālo, neformālo un ikdienas) izglītību. Diskusijas noslēdzās 2008. gadā, dalībvalstīm apstiprinot Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa ieteikumu par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai¹⁴. Tajā, cita starpā, valstis tika aicinātas līdz 2010. gadam piesaistīt savas valstu kvalifikāciju sistēmas EKI un, definējot un aprakstot kvalifikācijas, izmantot pieeju, kas balstīta uz mācīšanās rezultātiem. Atsevišķās valstīs (tostarp Latvijā), šī ieteikuma apstiprināšana aizsāka nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru izveides procesu.

11 Ministru atbildīgu par augstāko izglītību konferences Komunikē (Berlīne, 2003), http://www.aic.lv/bolona/Bologna/maindoc/Berl_comm_fina.pdf

12 Eiropas ministru atbildīgu par augstāko izglītību konferences Komunikē (Bergena, 2005), http://www.aic.lv/bolona/Bologna/Bergen_conf/050520_Bergen_Communique.pdf

13 Rauhvargers, A. (2004-2005). Veidojot kvalifikāciju ietvarstruktūru Latvijas augstākajai izglītībai. Darba dokuments Latvijas mēroga diskusijas uzsākšanai. http://www.aic.lv/bolona/Latvija/Atsev_prez/LV_FRame24012005.pdf

14 Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa ieteikums par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai, http://www.nki-latvija.lv/content/files/EKI_leteikums_2008_lv.pdf

1.2. LKI izveides process un attīstība

Piesaistot nacionālās kvalifikāciju sistēmas EKI, valstis izmanto dažādas pieejas – izveidojot šim mērķim paredzētu atsevišķu normatīvo regulējumu (piemēram, Slovēnijā, Portugālē, Zviedrijā u.c.) vai papildinot esošo. Tāpat arī sakārtojot savas nacionālās kvalifikācijas atbilstoši līmeņiem, valstis izmanto atšķirīgas pieejas (piemēram, Īrijā tiek izmantota desmit līmeņu sistēma, Īslandē – septiņu līmeņu sistēma, u.c.). Latvijā tika pieņemts lēmums veidot astoņu līmeņu sistēmu, kas būtu atbilstīga EKI astoņu līmeņu sistēmai, veicot grozījumus esošos Ministru kabineta (MK) noteikumos Nr. 990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”¹⁵. Jau LKI izveides sākumā tika pieņemts lēmums Latvijas izglītības sistēmas pielīdzināšanas procesu EKI veikt divos posmos – līdz 2011. gadam izveidot LKI un pielīdzināt to EKI un Eiropas Augstākās izglītības telpas (EAIT) kvalifikāciju ietvarstruktūrai, attiecīgi pēc tam nostiprinot LKI normatīvajā regulējumā un pārskatot pielīdzināšanas procesu atbilstoši plānotajām izmaiņām Latvijas izglītības likumdošanā.

LKI izveide (skatīt 1.attēlu) sākās 2009. gada septembrī pēc tam, kad IZM izveidoja Attiecināšanas procesa darba grupu¹⁶ Latvijas kvalifikāciju sistēmas piesaistei EKI. Darba grupa veica uzraudzības funkciju un tās uzdevums bija izskatīt un apstiprināt ekspertu sagatavotos līmeņu aprakstus, pirms tie tika virzīti grozījumiem MK noteikumos Nr. 990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”.

Lai sagatavotu LKI līmeņu aprakstus, tika piesaistīti eksperti un izveidotas darba grupas šī mērķa īstenošanai. Līmeņu aprakstus vispārējā pamatzglītībā, vispārējā vidējā izglītībā, profesionālajā pamatzglītībā, arodizglītībā un profesionālajā vidējā izglītībā veidoja Valsts izglītības satura centa (VISC) eksperti, sadarbībā ar IZM un Akadēmiskās informācijas centru (AIC), balstoties uz valsts izglītības standartiem, profesiju standartiem un mācību priekšmetu standartiem. Savukārt, Latvijas Rektoru padomes izveidotā darba grupa sagatavoja LKI līmeņu aprakstus augstākajā izglītībā, ņemot vērā 2004. gadā dibinātās Boloņas procesa darba grupas iepriekš izstrādātos līmeņu aprakstus. Ekspertu grupas sadarbojās, lai saskaņotu dažādu izglītības sektoru līmeņu aprakstus. Attiecināšanas procesa darba grupa izskatīja ekspertu sagatavotos materiālus un sniedza komentārus vai iebildumus.

Izveidotie līmeņu apraksti 2010. gada oktobrī tika iekļauti iepriekšminētajos MK noteikumos. LKI astoņu līmeņu apraksti tika izstrādāti saskaņā ar EKI līmeņu aprakstiem un izteikti zināšanās (zināšanas un izpratne), prasmēs (spēja pielietot zināšanas, komunikācija, vispārējās prasmes) un kompetencēs (analīze, sintēze, novērtēšana). Noteikumos tabula par Latvijas izglītības pakāpēm un atbilstošajām izglītības programmām tika papildināta ar aili, katru izglītības programmu attiecinot pret atbilstošo LKI/EKI līmeni.

¹⁵ MK noteikumi Nr. 990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” (zaudējuši spēku), <https://likumi.lv/doc.php?id=184810>

¹⁶ IZM rīkojums par darba grupas izveidi Nr. 405 (28.09.2009.)

Neilgi pēc LKI izveides, 2011. gadā tika uzsākts darbs pie pašvērtējuma ziņojuma „Latvijas izglītības sistēmas piesaiste Eiropas kvalifikāciju ietvarstrukturārai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstrukturārai”¹⁷ gatavošanas, konsultāciju procesā iesaistot izglītības un darba tirgus pārstāvjus, kā arī citas ieinteresētās puses, kas noslēdzās 2011. gada oktobrī, to sekmīgi prezentējot EKI Konsultatīvajā grupā. Ņemot vērā Eiropas Komisijas, *Cedefop* un citu valstu ekspertu ieteikumus, pašvērtējuma ziņojums 2012. gada maijā tika precizēts, kā rezultātā tika publicēta arī ziņojuma otrā versija¹⁸. Tādējādi tika noslēgts pirmais posms LKI izveidei un pielīdzināšanas EKI un EAIT kvalifikāciju ietvarstrukturārai.

Tā kā izglītības sistēma sociālo un ekonomisko prasību dēļ ir pakļauta nepārtrauktām pārmaiņām, jau sākotnēji tika paredzēts, ka būs nepieciešama pašvērtējuma ziņojuma pārskatīšana atbilstoši izglītībā un LKI veiktajām reformām. Būtiskākās izmaiņas Latvijas izglītībā LKI ietekmē kopš 2011. gada ir sekojošas:

- 2013. gadā notika LKI izvērtēšana, tika pārskatīti 1. - 4. LKI līmeņi un izstrādāti priekšlikumi izmaiņām likumdošanā.
- 2014. gadā notika nacionāla mēroga diskusijas par LKI atvēršanu starptautiskajām kvalifikācijām.
- 2015. gadā Izglītības likumā veikti grozījumi, nosakot LKI vispārējo regulējumu (stājās spēkā 16.jūlijā).
- 2015. gadā Profesionālās izglītības likumā veikti grozījumi, nosakot profesionālās kvalifikācijas līmeņu (PKL)¹⁹ atbilstību LKI līmeņiem, kā arī nosakot Nozaru kvalifikāciju struktūru vispārējo regulējumu (stājās spēkā 16.jūlijā).
- 2016. gadā izveidota Latvijas kvalifikāciju datubāze, kurā apkopotas visas Latvijas formālajā izglītības sistēmā iegūstamās kvalifikācijas un to mācīšanās rezultāti.
- 2017. gadā jaunajos MK noteikumos Nr. 322 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” iekļauti priekšlikumi izmaiņām 1. - 4. LKI līmenim.
- 2017. gadā uzsākts darbs pie atjaunotā pašvērtējuma ziņojuma.
- 2018. gadā publicēts pašvērtējuma ziņojums par neformālās un ikdienas mācīšanās atzišanas ieviešanu Latvijā. Ziņojums sekmīgi prezentēts EKI Konsultatīvajā grupā.
- 2018. gadā ieviesta jauna kvalifikācija – profesionālā doktora diploms mākslās (LKI 8.līmenis).

Lai izvērtētu LKI turpmāko attīstību, 2018.gada novembrī tika sagatavots atjaunotais pašvērtējuma ziņojums „Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturārai pielīdz-

17 Akadēmiskās informācijas centrs (2011). Latvijas izglītības sistēmas piesaiste Eiropas kvalifikāciju ietvarstrukturārai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstrukturārai. Pašvērtējuma ziņojums, http://www.nki-latvija.lv/content/files/Latvijas_zinojums_1.versija_2011.pdf

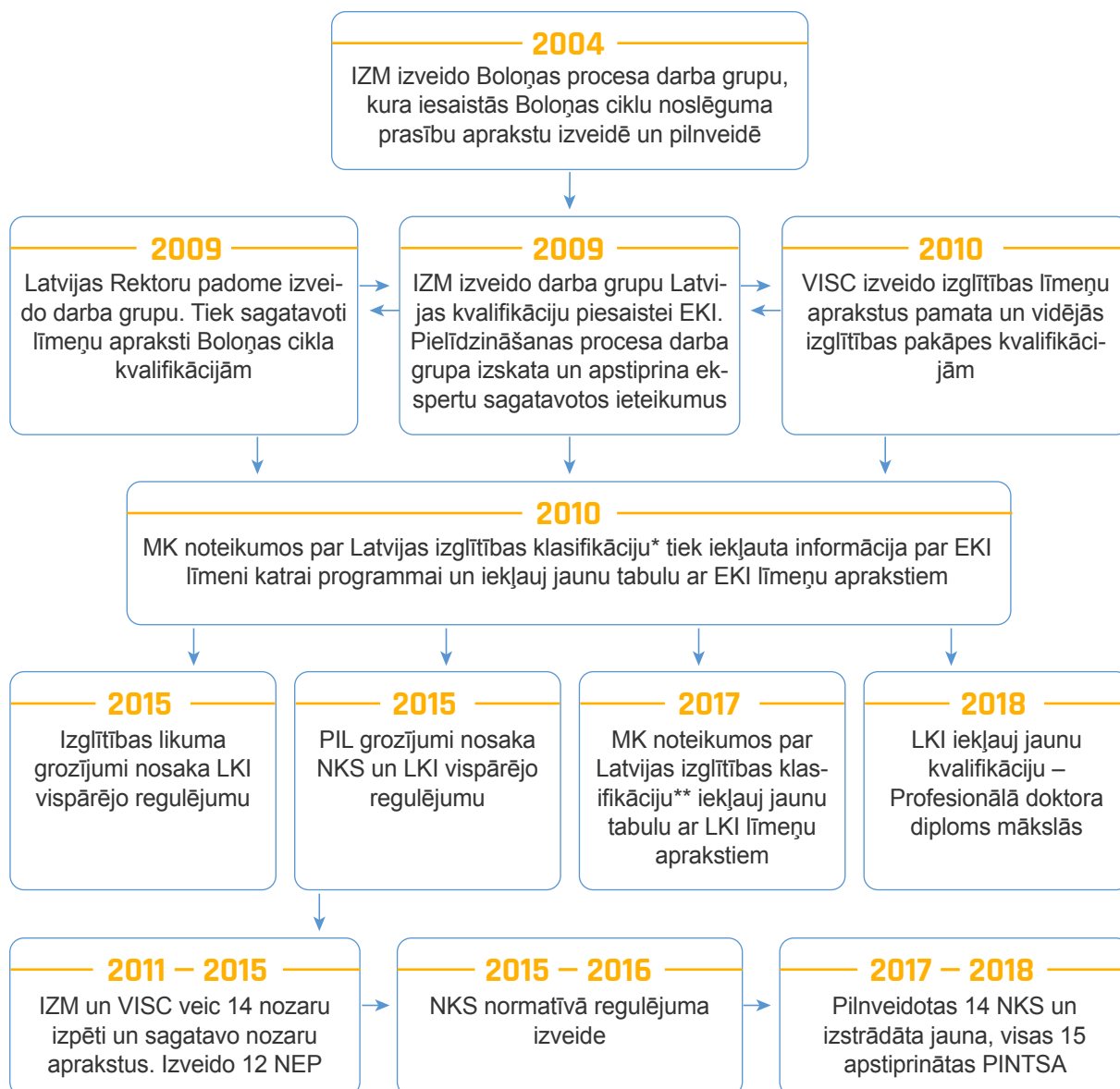
18 Akadēmiskās informācijas centrs (2012). Latvijas izglītības sistēmas piesaiste Eiropas kvalifikāciju ietvarstrukturārai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstrukturārai. Pašvērtējuma ziņojums. Otrā versija, http://www.nki-latvija.lv/content/files/Latvijas-pasvertejuma-zinojums-2-versija_maijs-2012.pdf

19 Profesionālajā izglītībā pirms LKI līmeņu ieviešanas jau kopš 1999.gada tika izmantoti profesionālās kvalifikācijas līmeņi (PKL). 2015.gadā Profesionālās izglītības likumā ieviesa grozījumus, kas noteica to, ka pirmais PKL atbilst otrajam LKI līmenim; otrais PKL – trešajam LKI līmenim; trešais PKL – ceturtajam LKI līmenim; ceturtais PKL – piektajam LKI līmenim; piektais PKL – sestajam un septītajam LKI līmenim.

ināšana Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai”²⁰, kurā tika aprakstīta Latvijas izglītības tālākā attīstība LKI ietekmē, kā arī LKI pielīdzināšana EKI un EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūrai atbilstoši EKI un EAIT kritērijiem. Konsultāciju procesā tika iesaistīti izglītības un darba tirgus pārstāvji, kā arī citas ieinteresētās puses. Pašvērtējuma ziņojums 2019. gada 4. novembrī tika sekmīgi prezentēts EKI konsultatīvajā grupā un saņēma augstu novērtējumu.

Plašāk ar LKI izveides procesu un attīstību, kā arī izmaiņām Latvijas izglītībā LKI ietekmē iespējams iepazīties iepriekš minētajos pašvērtējuma ziņojumos Latvijas Nacionālā koordinācijas punkta EKI mājaslapā www.nki-latvija.lv sadaļā „Publikācijas”.

1. attēls. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveides un attīstības shēma

* 02.12.2008. MK noteikumi Nr. 990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”

** 13.06.2017. MK noteikumi Nr. 322 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”

20 Akadēmiskās informācijas centrs (2018). Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras pielīdzināšana Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai mūžizglītībai un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrai. Atjaunoties pašvērtējuma ziņojums.

http://www.nki-latvija.lv/content/files/Pasvertejuma_zinojums_2018_LV.pdf

1.3. LKI raksturojums

Saskaņā ar Izglītības likumu²¹ LKI ir astoņu līmeņu sistēma (skatīt 1. tabulu), kas aptver izglītības pakāpes (pamatizglītība, vidējā izglītība, augstākā izglītība) un visus izglītības veidus (vispārējā izglītība, profesionālā izglītība, akadēmiskā izglītība), kā arī ārpus formālās izglītības sistēmas iegūto profesionālo kvalifikāciju. LKI ir piesaistīta EKI. Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā līmeņus raksturo attiecīgajā līmenī sasniedzamie mācīšanās rezultāti. Katrā nākamajā līmenī ir ietvertas iepriekšējam līmenim noteiktās zināšanas, prasmes un kompetences.

1. tabula.

Latvijas formālās izglītības dokumenti un LKI līmenis (2020)	
Izglītības dokumenti (kvalifikācijas)	LKI līmenis
Apliecība par vispārējo pamatzglītību (speciālās izglītības programmas skolēniem ar (smagiem) garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem)	1.
Apliecība par vispārējo pamatzglītību Apliecība par profesionālo pamatzglītību Profesionālās kvalifikācijas apliecība (pamatzglītības pakāpē)	2.
Atestāts par arodizglītību Profesionālās kvalifikācijas apliecība (arodizglītības pakāpē)	3.
Atestāts par vispārējo vidējo izglītību Diploms par profesionālo vidējo izglītību Profesionālās kvalifikācijas apliecība (vidējās izglītības pakāpē)	4.
Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diploms (koledžas izglītība, studiju ilgums pilna laika studijās 2-3 gadi)	5.
Bakalaura diploms Profesionālā bakalaura diploms Profesionālās augstākās izglītības diploms, augstākās izglītības diploms, augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms (studiju ilgums pilna laika studijās – vismaz 4 gadi)	6.
Maģistra diploms Profesionālā maģistra diploms Profesionālās augstākās izglītības diploms, augstākās profesionālās kvalifikācijas diploms (kopējais pilna laika studiju ilgums - vismaz 5 gadi)	7.
Doktora diploms Profesionālā doktora diploms mākslās	8.

Avots: Akadēmiskās informācijas centrs – Nacionālais koordinācijas punkts Eiropas kvalifikāciju ietvarstrukturā

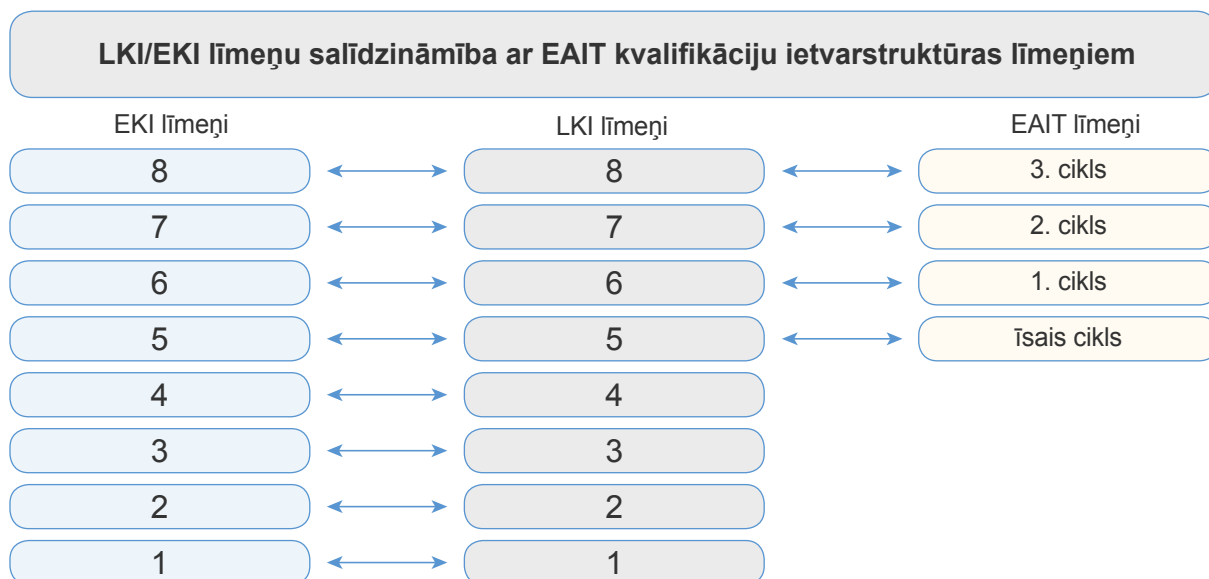
21 Izglītības likums (1998), <https://likumi.lv/doc.php?id=50759>

LKI līmeņu apraksti balstās uz mācīšanās rezultātiem un tie ir izteikti trīs dimensijās:

- zināšanas (zināšanas un izpratne);
- prasmes (spēja pielietot zināšanas, komunikācija, vispārējās prasmes);
- kompetences (analīze, sintēze un novērtēšana)²².

LKI ir pielīdzināta EKI, kā arī EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūrai (skatīt 2. attēlu), līdz ar to Latvijas kvalifikācijas ir viegli salīdzināmas ar ārvalstu kvalifikācijām, kurām attiecīgā valsts savu NKI ir pielīdzinājusi EKI.

2. attēls.

Avots: Akadēmiskās informācijas centrs, 2012

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumam par EKI izveidošanu mūžizglītībai (23.04.2008.), atsauce uz atbilstošo EKI/LKI līmeni šobrīd tiek atspoguļota profesionālās un augstākās izglītības kvalifikācijās. MK noteikumi Nr. 202 „Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus” paredz, ka augstākās izglītības diplomu pielikumā jānorāda EKI/LKI līmenis vai EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis²³.

Savukārt, MK noteikumi Nr. 451 „Kārtība, kādā izsniedzami valsts atzīti profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinoši dokumenti un akreditētas profesionālās izglītības programmas daļas apguvi apliecinoši dokumenti” paredz, ka profesionālās pamatizglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās izglītības diplomos papildus profesionālās kvalifikācijas līmenim arī jānorāda LKI līmenis²⁴.

Joprojām darba kārtībā ir aktuāls jautājums par EKI/LKI līmeņu atspoguļojumu vispārējās izglītības kvalifikācijās.

²² MK noteikumi Nr. 322 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” (spēkā no 16.06.2017.), <https://likumi.lv/doc.php?id=291524>

²³ MK noteikumi Nr. 202 „Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus” (spēkā no 19.04.2013.), <https://likumi.lv/doc.php?id=256157>

²⁴ MK noteikumi Nr. 451 „Kārtība, kādā izsniedzami valsts atzīti profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinoši dokumenti un akreditētas profesionālās izglītības programmas daļas apguvi apliecinoši dokumenti” (spēkā no 02.07.2005.), <https://likumi.lv/ta/id/111580-kartiba-kada-izsniedzami-valsts-atziti-profesionalo-izglitiba-un-profesionalo-kvalifikaciju-apliecinosi-dokumenti-un-akreditetas>

2.

LKI nozīme izglītībā un darba tirgū

Ir pagājuši 10 gadi kopš Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras (LKI) izveides un tās piesaistes Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai (EKI) un Eiropas Augstākās izglītības telpas (EAIT) kvalifikāciju ietvarstruktūrai. LKI ir spēlējusi būtisku lomu Latvijas izglītībā un arī darba tirgū, palielinot mācīšanās rezultātu nozīmi izglītības sistēmā un veicinot izglītības pārstāvjiem, darba devējiem, ārvalstu partneriem un sabiedrībai kopumā saprotamāku un caurskatāmāku izglītības saturu. LKI ir nozīme mūžizglītības veicināšanas kontekstā, moduļu veidošanā, izglītības programmu veidošanā, mācību/studiju sasniegumu vērtēšanā, starptautiskajā mobilitātē un ārvalstu kvalifikāciju atzīšanā. Tāpat LKI ir nozīme ciešākā sadarbībā starp izglītību un darba tirgu, profesiju standartu un nozaru kvalifikāciju struktūru veidošanā.

Vispārējais pētījuma mērķis bija noskaidrot, cik lielā mērā LKI ir atpazīstama izglītībā un darba tirgū Latvijā, kā arī noteikt, kur LKI ir saskatāma vislielākā ietekme. Lai sasniegtu pētījuma mērķi tika veiktas aptaujas un intervijas ar Latvijas izglītības un darba tirgus pārstāvjiem, kā arī aptaujās noskaidrots sabiedrības viedoklis.

2.1. Aptaujas rezultāti

Aptaujā piedalījās izglītības un darba tirgus pārstāvji, kā arī plašāka sabiedrība un tās mērķis bija noskaidrot respondentu viedokli par LKI nozīmi izglītībā un darba tirgū un to, cik lielā mērā LKI ir atpazīstama sabiedrībā, tādejādi gūstot priekšstatu, vai nepieciešams veikt plašāku LKI popularizēšanu vai īstenot cita veida pasākumus, kas stiprinātu LKI lomu.

Pētījuma mērķa sasniegšanai tika aptaujāti 1238 respondenti. Aptauju veikšanai tika izstrādātas piecas, mērķauditorijai atbilstošas anketas un veiktas aptaujas šādām mērķa grupām:

1. Vispārējās izglītības iestādēm visos izglītības līmeņos (no sākumskolas līdz vidusskolai).
2. Profesionālās izglītības iestādēm (arodskolas, profesionālās vidējās izglītības iestādes, profesionālās izglītības kompetences centri).
3. Augstākās izglītības iestādēm (koledžas, augstskolas, akadēmijas, universitātes).

4. Darba devējiem. Aptaujas anketas bija paredzētas visiem, kuri ir iesaistīti darbā pieņemšanas procesā (uzņēmumu vadītāji, departamentu vadītāji, personāldaļa u.c.).
5. Sabiedrībai. Aptaujas anketas tika izplatītas plašākai sabiedrībai, izmantojot dažādus sociālos tīklus un mājaslapas.

Jāpiebilst, ka vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs tika aptaujāti skolu direktori, viņu vietnieki un skolotāji, savukārt, augstākās izglītības iestādēs – studiju programmu direktori. Respondentu izlasē netika ietvertas izglītības pārvaldes iestādes, jo tika veikts pieņēmums, ka vairums tur strādājošo ir informēti par LKI. Respondentiem tika nodrošināta anonimitāte.

Anketas visām mērķa grupām tika izplatītas tiešsaistē. Tika izmantoti gan jautājumi ar vairākiem iespējamajiem atbilžu variantiem, gan brīvo atbilžu jautājumi. Aptaujas jautājumi tika veidoti atbilstoši katrai mērķauditorijas grupai ar vairākiem iespējamajiem atbilžu variantiem, lai noskaidrotu respondentu informētību par LKI un iegūtu viedokli par jomām, kurās saskatāma vislielākā LKI ietekme.

Izglītības iestāžu, kā arī vispārējās sabiedrības aptaujas anketas sastāvēja no 13 jautājumiem (skatīt 1. pielikumu). Pirmo sešu jautājumu mērķis bija noskaidrot vispārīgu informāciju par respondentiem – dzimums, vecums, pēdējā iegūtā izglītība, Latvijas reģions²⁵ un izglītības iestādes tips, kurā respondenti strādā. Septītais līdz deviņtais jautājums attiecās uz LKI atpazīstamību un izpratni – kvalifikācijas būtība, informētība par LKI, LKI līmenis, pie kura pieder pēdējā iegūtā kvalifikācija, kā arī respondentu saskarsmes biežums ar LKI. Respondenti, kuri astotajā jautājumā par to, vai viņi zina, kas ir LKI, atbildēja ar „Jā” vai „Esmu par tādu tikai dzirdējis/-usi” saņēma divus papildjautājumus. Pirmā papildjautājuma mērķis bija noskaidrot, kā respondenti uzzināja par LKI, kamēr otrā papildjautājuma mērķis bija noskaidrot, kādās, viņuprāt, jomās vērojama vislielākā LKI ietekme. Pēdējais (atvērtais) jautājums tika piedāvāts visiem, lūdzot nosaukt, kādas LKI jomas izglītībā vajadzētu stiprināt un kāpēc. Nedaudz atšķīrās darba devēju aptaujas anketas. Tajās respondenti papildus bija aicināti norādīt, vai pievērs uzmanību darba ņēmēju zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas aprakstītas diplomu pielikumos.

Iegūtie dati tika analizēti apkopotā veidā. Apkopotie dati tika analizēti gan grupas ietvaros, gan salīdzināti starp dažādām grupām, lai gūtu priekšstatu par LKI atpazīstamības noteicošajiem faktoriem, kā arī, lai noteiktu, kurās grupās attiecīgās ietekmes jomas tiek uzskatītas par būtiskākajām. Iegūtie dati palīdz spriest, vai būtu nepieciešami turpmāki LKI popularizēšanas pasākumi, un, ja tādi būtu nepieciešami, tad kādos sektoros. Iegūtie dati par LKI ietekmes jomām palīdz arī saprast, kuras jomas varētu vairāk stiprināt (izvērtējot, vai tas ir nepieciešams), un kā tālāk attīstīt LKI izmantojamību jomās, kurās LKI loma ir vislielākā.

²⁵ Saskaņā ar Reģionālās attīstības likumu, Latvijā ir izveidoti pieci plānošanas reģioni – Kurzemes plānošanas reģions, Latgales plānošanas reģions, Rīgas plānošanas reģions, Vidzemes plānošanas reģions un Zemgales plānošanas reģions (avots: <https://www.varam.gov.lv/lv/planosanas-regioni>). Šī pētījuma ietvaros dati par Latvijas galvaspilsētu Rīgu tika analizēti atsevišķi no kopējā Rīgas reģiona.

2.1.1. Vispārējā izglītība

Aptaujas rezultāti no vispārējās izglītības iestādēm (VII) sastāda vislielāko skaitu respondentu no izvēlētajām grupām, ko veido vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības iestādes. Kopā tika izsūtītas 714 anketas un saņemtas 593 atbildes.

No kopējā respondentu skaita 533 bija sievietes (89,9%) un 60 vīrieši (10,1%). Vairums respondentu bija vecumā no 51 līdz 60 gadiem (42,8%), kam sekoja 41 līdz 50 gadu vecuma grupa (25,8%) un respondenti vecuma grupā no 60 gadiem un vairāk (17,5%). Izglītības jomas darbinieki vecuma grupās no 18 līdz 30 gadiem (3,4%) un 31 līdz 40 gadiem (10,5%) veidoja vismazāko respondentu skaitu.

Papildus respondentu dzimumam un vecuma grupai, izglītības jomas darbiniekiem tika lūgts norādīt Latvijas reģionu, kurā viņi strādā. Novērtējot kopējo pētījuma ietvaros apkopoto statistiku par skolu sadalījumu reģionos, var secināt, ka lielākoties VII skaits katrā reģionā ir līdzvērtīgs (Kurzeme – 95, Vidzeme – 95, Zemgale – 92, Latgale – 118, Rīgas reģions – 95), tomēr vislielākais īpatsvars ir Rīgā (152). Lai gan Rīgā ir visvairāk VII, tomēr visaugstākā iesaiste bija vērojama Vidzemē (22,1%), bet viszemākā Rīgas reģionā (11%). Citos reģionos saņemto atbilžu skaits bija līdzīgā apjomā.

Respondenti tika aicināti norādīt savu pēdējo iegūto izglītību, kur lielākā daļa atzīmējusi maģistra grādu (62,4%), salīdzinoši mazāk – bakalaura grādu (20,6%), otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītību (15,2%) vai doktora grādu (0,7%).

Vairāk nekā puse (57%) VII aptaujas dalībnieku norādīja, ka pašlaik strādā vispārējās vidējās izglītības iestādē, kamēr nepilna ceturtdaļa respondentu (23,8%) minēja, ka strādā vispārējā pamatskolā. Nelielu skaitu respondentu (5,4%) sastādīja vispārējās sākumskolas darbinieki. Daļa respondentu (12,6%) norādīja, ka strādā vairāk nekā vienā izglītības iestādē. Citi norādīja, ka strādā trīs dažādās izglītības iestādēs. Papildus vispārīzglītojošajām iestādēm respondenti arī norādīja, ka papildus strādā tāda veida izglītības iestādēs kā: pirmsskolās, profesionālās izglītības iestādēs (PII), augstākās izglītības iestādēs (AII) u.c.

Papildus izglītības iestādes veidam, respondentiem tika lūgts norādīt savu amatu. Lielākā daļa respondentu (60,4%) kā amatu norādīja skolotāju, kamēr direktori sastādīja nepilnu piektdaļu (18,5%) no respondentu skaita. Direktoru vietnieki, un direktora vietnieki, kas arī ir skolotāji, no anketā norādītajiem amatiem ieņēma attiecīgi trešo (9,9%) un ceturto (5,4%) vietu. Neliels respondentu skaits anketā norādīja arī citus amatus, kas pie anketas izvēles variantiem nebija iekļauti, bet tāpat ieņem būtisku vietu izglītības jomā: psihologi, pulciņu vadītāji, sociālie pedagogi u.c.

Anketas turpmākie jautājumi tika attiecināti tieši uz LKI un tās saistošiem aspektiem. Ņemot vērā, ka LKI līmeņu sadalījums sastāv no kvalifikācijām (izglītības dokumentiem), līdz ar to šī pētījuma kontekstā šķita būtiski noskaidrot, kā respondenti izprot vārda „kvalifikācija” nozīmi. *Cedefop* (Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs) kvalifikāciju raksturo kā formālu rezultātu (sertifikāts, diploms vai

tituls), kuru attiecīgā iestāde izsniedz mācīšanās rezultātu novērtēšanas rezultātā²⁶. Līdzīga definīcija tiek piedāvāta arī Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumā par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai (23.04.2008.), kurai piesaistīta Latvijas izglītības sistēma un tajā iegūstamās kvalifikācijas.

Respondentiem kā iespējamie termina „kvalifikācija” skaidrojumi tika piedāvāti sekojošie atbilžu varianti – darba stāžs; profesionālā pieredze; izglītības dokuments; profesija vai ieņemamais amats; zināšanu, prasmju un kompetenču kopums. Lielākā daļa respondentu (68,8%) atbildēja, ka kvalifikācija ir zināšanu, prasmju un kompetenču kopums. Salīdzinoši neliels skaits respondentu (16,2%) norādīja, ka kvalifikācija ir izglītības dokuments, savukārt, daļa respondentu (8,4%) norādīja, ka kvalifikācija ir profesionālā pieredze. Citas atbildes tika pārstāvētas procentuāli nelielā skaitā. Lai gan LKI kontekstā „kvalifikācija” ir izglītības dokuments, jāuzsver, ka šis termins Latvijas normatīvajos aktos joprojām nav atsevišķi definēts (Izglītības likumā definēts tikai termins „profesionālā kvalifikācija”, kas ir noteiktai profesijai atbilstošas izglītības un profesionālās meistarības dokumentāri apstiprināts novērtējums).

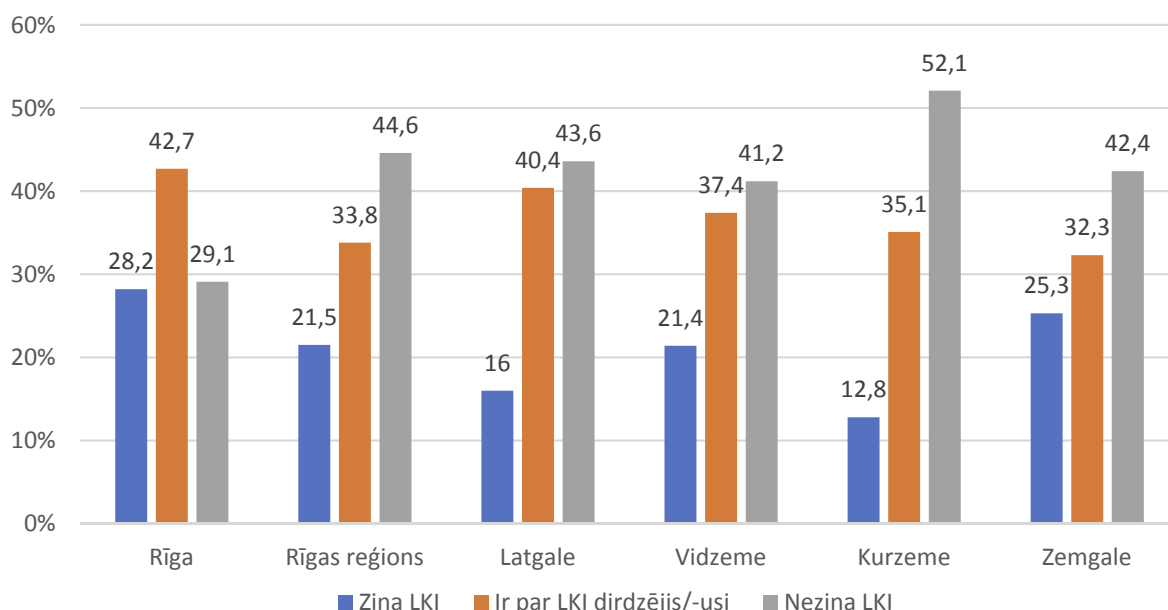
Lai noskaidrotu LKI atpazīstamību VII aptaujas dalībnieku vidū, respondenti tika aicināti norādīt, vai viņi zina, kas ir LKI. Atbilde uz jautājumu noteica, vai respondenti saņems vēl divus papildjautājumus par LKI ietekmes jomām, kā arī par to, kā viņi uzzināja par LKI.

Starp vispārējās izglītības iestādēs strādājošajiem tikai piektdaļa respondentu (21,1%) norādīja, ka zina, kas ir LKI, kamēr trešdaļa (37,3%) atzīmēja, ka par tādu ir tikai dzirdējuši un nepilna puse respondentu (41,7%) atzina, ka LKI nemaz nezina.

Salīdzinot LKI atpazīstamību pa reģioniem, kuros respondenti strādā, var izdarīt secinājumu, ka vislielākā attiecība starp tiem, kuri nezina par LKI un starp tiem, kuri zina par LKI, ir Kurzemē, kurai seko Latgale (skatīt 3. attēlu). Kamēr Vidzemē to respondentu skaits, kuri nezina par LKI, ir visaugstākais, tomēr to atsver izglītības jomas darbinieki, kuri par LKI ir dzirdējuši. Līdzīga situācija ir novērojama Rīgas reģionā, kur respondenti, kuri par LKI nezina, ir līdzīgā skaitā ar tiem, kuri par LKI ir dzirdējuši, kamēr tie, kuri zina par LKI ir uz pusi mazāk par respondentiem, kuri par LKI nezina. Visaugstākie rādītāji ir novērojami Rīgā, kur to respondentu skaits, kuri ir dzirdējuši par LKI, pārsniedz respondentu skaitu, kuri par LKI nezina, un šis ir vienīgais reģions, kur to respondentu skaits, kuri zina par LKI, ir vienāds ar respondentu skaitu, kuri par LKI nezina. Zemgalē attiecība starp respondentu grupām nav liela, bet tomēr tie, kuri par LKI nezina, ir pārsvarā.

²⁶ Cedefop (2014). *Terminology of European education and training policy. Second edition*, https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf

3. attēls. LKI atpazīstamība pa Latvijas reģioniem (%)

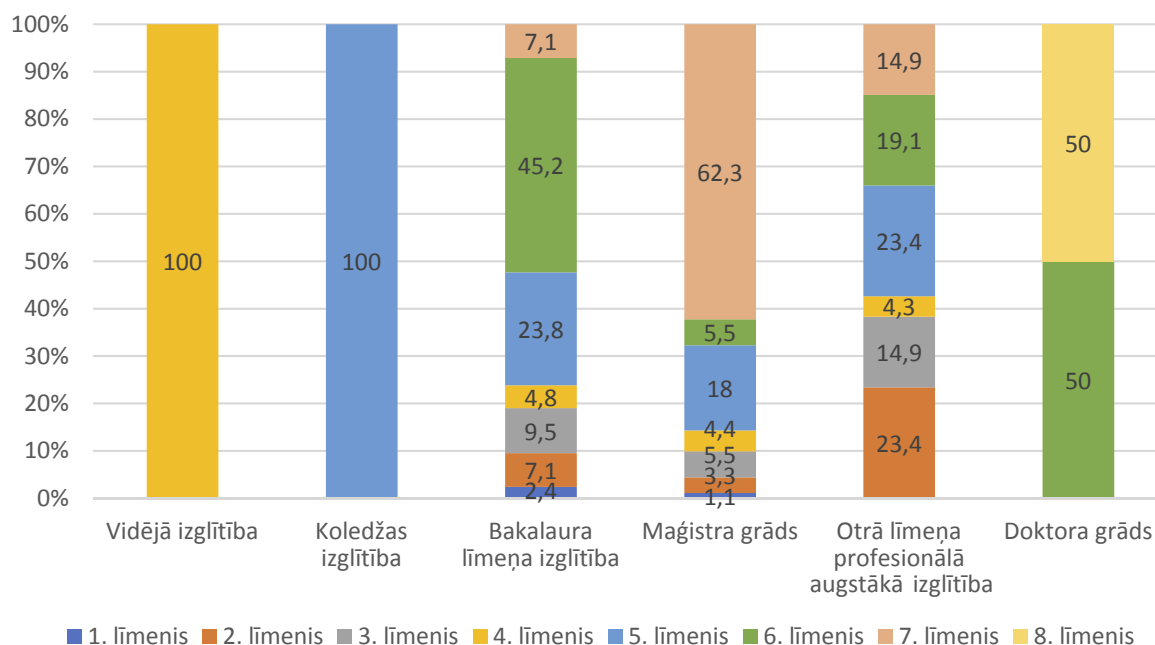

Papildus reģionu salīdzinājumam, tika izvērtēts, vai izglītības jomas darbinieku amats varētu ietekmēt LKI atpazīstamību. Datu analīzes rezultātā tika secināts, ka amata un LKI atpazīstamības attiecība ir novērojama. Kopā no visiem direktoriem nepilna ceturtdaļa (23,6%) norādīja, ka zina, kas ir LKI, nepilna puse (41,8%) uzsvēra, ka par tādu ir dzirdējuši, kamēr tikai trešdaļa (34,5%) norādīja, ka LKI nezina. Direktoru vietnieku vidū (no kuriem daļa arī ir skolotāji) nepilna trešdaļa (30,8%) zina, kas ir LKI, nepilna puse (42,9%) ir dzirdējusi par LKI un tikai ceturtdaļa respondentu (26,4%) nezina, kas ir LKI. Tajā pašā laikā skolotāju vidū LKI atpazīstamība ir mazāk vērojama. No skolotājiem mazākums (15,9%) zina, kas ir LKI, tikai trešdaļa (35,2%) par tādu ir tikai dzirdējuši un puse (48,9%) par LKI nezina. LKI atpazīstamība vadības līmenī varētu būt skaidrojama ar to, ka viņi biežāk saskaras ar normatīvajiem aktiem, kuros LKI tiek pieminēts, par ko arī liecina vairāku direktoru un direktoru vietnieku atbilde jautājumā par to, kā viņi uzzināja par LKI.

Respondentu zināšanas par to, kas ir LKI, tika salīdzinātas izglītības iestādes griezumā, lai noskaidrotu vai tas, kāda veida izglītības iestādē strādā mācītspēki, ietekmē viņu informētību par LKI. Veicot salīdzinājumu, tika noskaidrots, ka sākumskolās respondenti ir mazāk informēti par LKI kā pamatskolās un vidusskolās strādājošie. Puse respondentu (50%) no sākumskolās strādājušajiem nezina, kas ir LKI, kamēr nepilna trešdaļa (31,3%) par tādu ir tikai dzirdējuši, un mazākums (18,8%) norādīja, ka zina par LKI. Tajā pašā laikā, rezultāti pamatskolās un vidusskolās ir ļoti līdzīgi. Pamatskolās un vidusskolās par LKI nezināja nepilna puse (attiecīgi 39,7% un 38,5%), par LKI bija dzirdējuši ļoti līdzīgs skaits respondentu (attiecīgi 39,7% un 38,5%) un par LKI zināja piektdaļa (attiecīgi 20,6% un 20,4%), kas liecina par to, ka skolas izglītības iestādes veids neietekmē mācītspēku zināšanas par LKI.

Nākamajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt viņu LKI līmeni, lai varētu noteikt, vai izglītības jomas darbinieki orientējas kvalifikāciju sadalījumā pa LKI līmeņiem un ir informēti, pie kura līmeņa pieder viņu pēdējā iegūtā kvalifikācija (skatīt 4. attēlu).

4. attēls. Pēdējās iegūtās izglītības salīdzinājums ar norādīto LKI līmeni (%)

Salīdzinājumā iegūtie rezultāti liecina, ka tā respondentu grupa, kas atzīmēja, ka zina LKI vai par tādu ir dzirdējuši, savu pēdējo iegūto kvalifikāciju mēdz ievietot tam neatbilstošā LKI līmenī. Maģistra grāda ieguvēju vidū bija novērojama visprecīzākā atbilstība – 62,3% gadījumos tika norādīts tam atbilstošais LKI 7. līmenis. Piektdaļa respondentu (18%) norādīja, ka viņu izglītības līmenis atbilst LKI 5. līmenim, kas varētu būt skaidrojams, ar to, ka daudzi mācībspēki izglītības jomā varētu saistīt LKI līmeņus ar profesionālās kvalifikācijas līmeņiem (PKL), jo 5. PKL atbilst sestajam un septītajam LKI līmenim. Atbildes, kas norādīja uz citiem izglītības līmeņiem, bija salīdzinoši maz. Jāpiebilst, ka no visiem respondentiem, kuri ir ieguvuši maģistra grādu, puse (50,5%) tomēr atturējās atbildēt uz jautājumu, norādot, ka savu LKI nezina, vai to, ka zina, kas ir LKI, bet līmeni nosaukt nevar.

Situācija starp tiem respondentiem, kuri ir ieguvuši bakalaura līmeņa izglītību, ir nedaudz atšķirīga. Līmeni nosaukt atturējās lielākā daļa bakalaura līmeņa izglītības ieguvušie (65,6%), bet no tiem, kuri atbildēja, gandrīz puse (45,2%) norādīja, ka viņu izglītības līmenis atbilst LKI 6. līmenim. Daļa respondentu (23,8%) norādīja, ka viņu izglītības līmenis atbilst LKI 5. līmenim, kas gluži kā iepriekšējā piemērā varētu būt skaidrojams ar to, ka daļa respondentu saista kvalifikāciju līmeņus ar PKL līmeņiem. Respondentu atbildes, kas norādīja uz citiem līmeņiem, bija salīdzinoši maz (2-9% robežās).

Starp respondentiem, kuri ir ieguvuši otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, sniegt izglītības līmeni atturējās aptuveni puse (47,8%) respondentu, bet no tiem, kuri līmeni norādīja, mazākā daļa (19,1% un 14,9%) spēja noteikt atbilstoši LKI

6. vai 7. līmeni. Gandrīz ceturtdaļa (23,4%) šīs grupas respondentu norādīja, ka viņu pēdējās iegūtās izglītības līmenis pieder pie LKI 2. līmeņa. Šajā gadījumā iespējamais skaidrojums ir vārds „otrā”, kas ir iekļauts izglītības līmeņa nosaukumā, kas varētu rosināt zināmu neskaidrību.

Citos izglītības līmeņos, kurus norādīja respondenti (vidējā izglītība, koledžas izglītība un doktora grāds), bija neliels skaits atbilžu un nav iespējams izdarīt secinājumus, tomēr jāpiebilst, ka no šīm atbildēm vairums norādīja atbilstošu savu izglītības dokumentu LKI līmeni.

Respondentiem arī tika lūgts norādīt, cik bieži viņi saskaras ar LKI savā darbā/mācību procesā, kur gandrīz puse izglītības jomas darbinieku (43,3%) norādīja, ka darbā vai mācību procesā ar LKI nekad nesaskaras. Tomēr daļa respondentu (13%) norādīja, ka ikdienā ar LKI saskaras katru dienu. Līdzīgs skaits respondentu (16,9% un 19,6%) norādījuši, ka LKI izmanto attiecīgi reizi gadā vai retāk nekā reizi gadā. Respondentu skaits, kuri LKI izmanto reizi nedēļā vai reizi mēnesī, ir neliels (attiecīgi 3,2% un 4%).

Lai noskaidrotu, vai noteiktos amatos vai mācību procesā LKI tiek izmantots biežāk, tika veikts salīdzinājums starp biežumu, kādā respondenti saskaras ar LKI un viņu ieņemamo amatu. Tika noskaidrots, ka starp VII skolotājiem negaidīti liels skaits respondentu (15,4%) saskaras ar LKI katru dienu. Tajā pašā laikā, pārējo skolotāju saskare ar LKI mēneša ietvaros ir novērojama ļoti zema (reizi nedēļā – 2,5%, reizi mēnesī – 2,8%), bet nedaudz augstāka (reizi gadā – 16,2%, retāk nekā reizi gadā – 16,2%) ir saskatāma ilgāka laika griezumā. Kamēr gandrīz puse respondentu (46,9%) norādīja, ka ar LKI savā darbā/mācību procesā nekad nesaskaras.

Direktoru un direktoru vietnieku (ieskaitot arī tos, kuri strādā par skolotājiem) saskare ar LKI salīdzinājumā ar skolotājiem ir novērojama nedaudz lielāka. Kamēr direktoru (7,3%) un viņu vietnieku (9,9%) attiecība salīdzinājumā ar skolotājiem (15,4%), kuri saskaras ar LKI katru dienu, ir mazāka, tomēr vidēji nedēļā, mēnesī, gadā vai retāk nekā reizi gadā direktori un viņu vietnieki biežāk saskaras ar LKI kā skolotāji, kas varētu būt skaidrojams ar to, ka viņiem ikdienas darbā ir lielāka saskare ar normatīvajiem aktiem nekā skolotājiem. Direktoru vidū arī ir viszemākais skaits respondentu, kuri ar LKI savā darbā/mācību procesā nesaskaras nekad (36,4%), kamēr direktoru vietnieku (40,7%) un skolotāju (46,9%) skaits ir ievērojami augstāks.

Jāpiebilst, ka, analizējot iepriekš minētos datus par LKI izmantošanas biežumu, ir grūti izvērtēt datu ticamību, jo neliels skaits respondentu (3,2%), kuri norādīja, ka nezina, kas ir LKI, arī ir norādījuši, ka saskaras ar LKI katru dienu. Mazāks skaits respondentu (0,7%) norādīja, ka saskaras reizi nedēļā, vēl mazāks skaits mācībspēku (0,3%) norādīja, ka saskaras reizi mēnesī. Neliels respondentu skaits norādīja, ka saskaras reizi gadā (3,9%) vai retāk nekā reizi gadā (3,9%), lai gan viņi nezina, kas ir LKI. Tomēr, tas nenozīmē, ka visas šīs atbildes var izslēgt no aptaujas rezultātiem, jo izglītības jomas darbiniekiem nav viennozīmīgi jāzina, kas ir LKI, gadījumos, kad viņi ar to saskaras. Piemēram, mācībspēki var saskarties ar LKI jēdzienu normatīvajos aktos vai citos dokumentos, tā arī nenoskaidrojot tā nozīmi un funkciju.

Respondentiem, kuri norādīja, ka zina, kas ir LKI, vai par tādu ir dzirdējuši, tika piedāvāts papildjautājums, kurā viņiem tika lūgts norādīt dažādas platformas vai informācijas iegūšanas avotus, no kuriem tie varētu būt uzzinājuši par LKI. Kā rezultātā, no sniegtajām atbildēm populārākās bija: informatīvie materiāli (28,9%), normatīvie akti (17,1%), studiju laikā (13,3%) un masu medijos (11%).

Pirmspēdējā aptaujas anketas jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt (izvēloties atbilžu variantus: lielā mērā, drīzāk lielā mērā, drīzāk mazā mērā vai mazā mērā), kādā mērā, viņuprāt, vērojama LKI ietekme sekojošās jomās – mācīšanās/studiju rezultātos; moduļu veidošanā; izglītības programmu veidošanā; mācību/studiju sasniegumu vērtēšanā; profesiju standartu veidošanā; starptautiskajā mobilitātē; ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā; mācīšanās mūža garumā; izglītības dokumentu izsniegšanā; nozaru kvalifikāciju struktūrās. No tiem, respondentiem, kuri bija atzīmējuši, ka zina, kas ir LKI, vai par tādu ir dzirdējuši norādīja, ka vislielākā LKI loma ir vērojama ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā (42,8%), savukārt LKI loma profesiju standartu veidošanā (37,3%) arī tika augstu vērtēta. No anketā piedāvātajiem LKI aspektiem respondentu skatījumā LKI loma vismazāk (12,1%) ir vērojama mācīšanās/studiju rezultātos, kas varētu būt skaidrojams ar to, ka vispārējās izglītības līmenī lielāks uzsvars uz kompetencēs balstītu izglītību tiek likts salīdzinoši nesen - jaunie noteikumi par valsts izglītības standartu stājās spēkā no 01.09.2020.²⁷. Iepriekšējos vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības valsts standartos bija tikai saskatāmi mācīšanās rezultātu elementi.

Aptaujas anketas noslēdzošais jautājums bija atvērtā tipa jautājums, kurā respondentiem tika lūgts sniegt savu viedokli par LKI ietekmes jomām izglītībā, kuras vajadzētu stiprināt un kāpēc. No kopā saņemtajām 593 atbildēm, 398 respondenti (67,1%) atturējās sniegt atbildi, kamēr 48 (8,1%) VII darbinieki norādīja, ka viņiem trūkst izpratnes par LKI un jomām, kuras ietekmē LKI, lai varētu sniegt atbildi, līdz ar to kopā tika saņemtas 147 derīgas atbildes (24,8%). No sniegtajām atbildēm, neliela daļa respondentu (12,2%) norādīja, ka vajadzētu stiprināt kādu no iepriekšminētajām LKI ietekmes jomām, kamēr ceturtdaļa respondentu (23,8%) rosināja stiprināt LKI vispārējā, profesionālajā un augstākajā izglītībā, speciālajā izglītībā un pedagoģu izglītībā.

Kopumā no VII respondentu sniegtajām atbildēm secināms, ka nepieciešams ieguldīt papildu skaidrojošo darbu un īstenot plašākus LKI popularizēšanas pasākumus, uz ko arī norāda atsevišķu respondentu (5,4%) sniegtie komentāri.

²⁷ MK noteikumi Nr. 747 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem” (spēkā no 01.09.2020.), <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>

MK noteikumi Nr. 416 „Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem” (spēkā no 01.09.2020.), <https://likumi.lv/ta/id/309597-noteikumi-par-valsts-visparejas-videjas-izglitibas-standartu-un-visparejas-videjas-izglitibas-programmu-paraugiem>

2.1.2. Profesionālā izglītība

Profesionālās izglītības iestāžu (PII) direktoriem un viņu vietniekiem tika izsūtītas 77 anketas un, pārsūtot tās atbildīgajiem darbiniekiem, kopā tika saņemtas 237 atbildes.

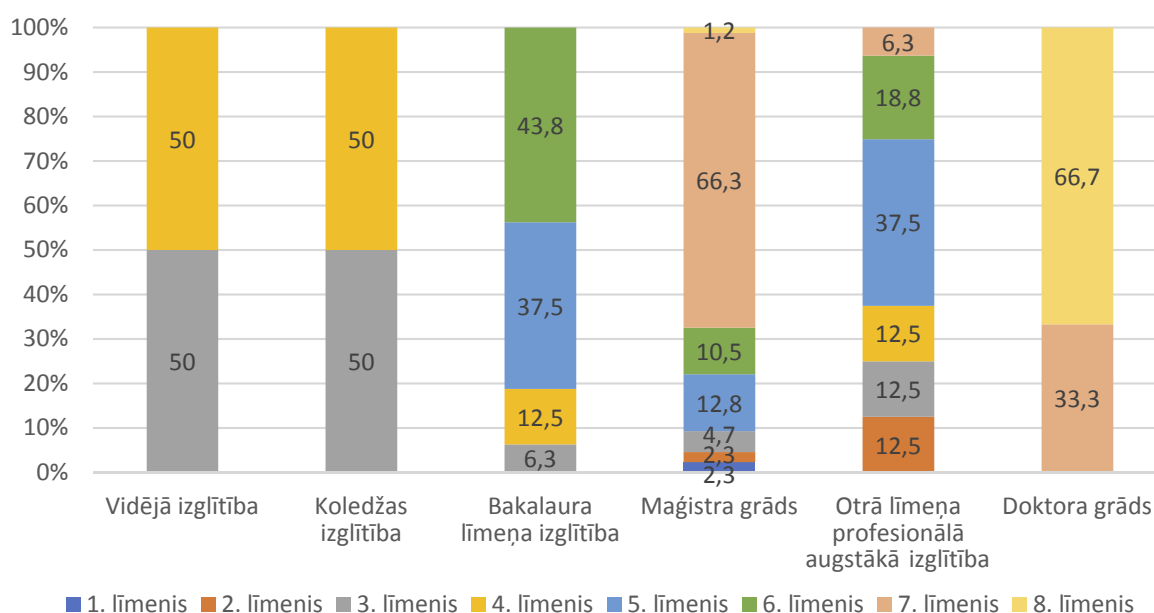
PII anketēšanā piedalījās 189 sievietes (79,7%) un 48 vīrieši (20,3%). No kopējā respondentu skaita trešdaļa (33,8%) bija vecuma grupā no 51 līdz 60 gadiem. Vismazāk tika pārstāvēta respondentu grupa no 18 līdz 30 gadiem (4,6%), kamēr pārējās vecuma grupas (18-30 gadi, 41-50 gadi un vairāk par 60 gadiem) tika pārstāvētas vienmērīgi (attiecīgi 20,3%, 21,1% un 20,3%).

Kopējo PII izvietojums, līdzīgi kā VII izvietojums, pa Latvijas reģioniem ir diezgan vienlīdzīgs ar piecām PII (katrā) Rīgas reģionā, Vidzemē un Zemgalē, kamēr Kurzemē ir sešas. Lielākais PII skaits ir Rīgā ar 23 skolām un Latgalē ar deviņām PII. PII aptaujā tiek pārstāvētas skolas no visiem Latvijas reģioniem ar vislielāko atsaucību no Rīgas (48,5%), kam sekoja Vidzeme (19%) un Latgale (18,6%), kamēr vismazākā atsaucība nāca no Zemgales (3,8%), Kurzemes (4,2%) un Rīgas reģiona (5,9%).

Turpmākajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt savu pēdējo iegūto izglītību, kurā vairums respondentu (62%) norādīja, ka ir ieguvuši maģistra grādu, kamēr piektdaļai izglītības jomas darbinieku (20,7%) bija bakalaura grāds. Pārējie norādītie izglītības līmeņi sastādīja mazu daļu no kopējām atbildēm. Salīdzinot ar VII respondentiem, PII respondentu vidū bija lielāks skaits darbinieku, kuri ir ieguvuši pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, un doktora grādu.

Lai noteiktu, vai respondenti vadoties pēc savas pēdējās iegūtās izglītības līmeņa, var noteikt, pie kura LKI līmeņa tā pieder, tika veikts salīdzinājums (skatīt 5. attēlu), kā rezultātā tika konstatēts, ka no tiem respondentiem, kuri izvēlējās norādīt LKI līmeni, lielākoties izglītības jomas darbinieki ar maģistra un doktora grādu spēja norādīt sava izglītības dokumenta atbilstošo LKI līmeni. No tiem respondentiem, kuri ir ieguvuši maģistra grādu, lielākā daļa respondentu (66,3%) norādīja, ka viņu izglītības dokumenti pieder pie LKI 7. līmeņa, kamēr neliela daļa respondentu (12,8%) atzīmēja LKI 5. līmeni, kas varētu būt skaidrojams ar to, ka mācībspēki izglītības jomā varētu saistīt LKI līmeņus ar PKL, jo 5. PKL atbilst sestajam un septītajam LKI līmenim. No nelielā skaita respondentu, kuri ir ieguvuši doktora grādu, vairums izglītības jomas darbinieki (66,7%), norādīja, ka viņu pēdējais iegūtais izglītības dokuments atbilst LKI 8. līmenim. Vairums bakalaura līmeņa un otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības guvēji savai kvalifikācijai nosauca atšķirīgu LKI līmeni. Mazāk par pusi izglītības jomas darbinieki (43,8%) ar bakalaura līmeņa izglītību norādīja, ka viņu izglītības dokuments pieder pie LKI 6. līmeņa, kamēr vairāk nekā trešdaļa respondentu (37,5%) uzskatīja, ka viņu izglītības dokuments atbilst LKI 5. līmenim (LKI 6. līmenis atbilst 5. PKL), kas gluži kā iepriekšējā piemērā varētu būt skaidrojams ar to, ka daļa respondentu jau LKI līmeņus ar PKL. Līdzīga situācija ir novērojama starp respondentiem ar otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, kur tikai ceturtdaļa respondentu (25%) ir norādījusi, ka viņu izglītības dokuments pieder pie LKI 6. vai 7. līmeņa.

5. attēls. Pēdējās iegūtās izglītības salīdzinājums ar norādīto LKI līmeni (%)

Nākamajā jautājumā respondentiem bija jānorāda ieņemamais amats. Rezultāti liecina, ka vislielāko interesi dalībai aptaujā izrādīja skolotāji (64,6%), kamēr direktori (5,1%), direktoru vietnieki (9,3%) un metodiķi (4,6%) sastādīja nelielu daļu iesniegto atbilžu. Atlikušie izglītības jomas darbinieki norādīja, ka papildus skolotāja, direktora amatam, veic bibliotekāru, metodiķu, nodaļas vadītāju u.c. amatu pienākumus.

Aicināti definēt jēdzienu „kvalifikācija”, līdzīgi kā VII aptaujas gadījumā, lielākā daļa PII respondentu (73%) norādīja, ka kvalifikācija ir zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, tikmēr daļa respondentu (11,4%) atzīmēja, ka kvalifikācija ir izglītības dokuments.

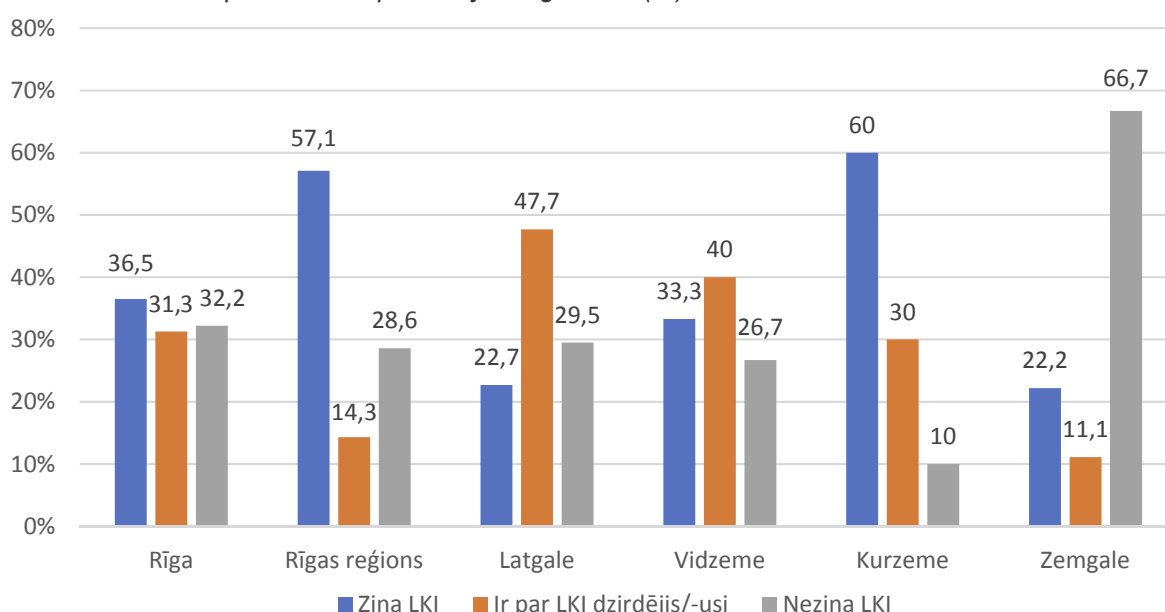
Viens no būtiskākajiem jautājumiem visām mērķa grupām, ieskaitot PII darbiniekus, bija par to, vai respondenti zina, kas ir LKI. Kopumā jāatzīmē, ka PII darbinieku vidū LKI atpazīstamība bija lielāka, nekā tas bija starp VII darbiniekiem. Viens no iespējamajiem skaidrojumiem varētu būt tas, ka kopš 2017. gada 1. janvāra LKI līmenis ir jānorāda profesionālās izglītības dokumentos²⁸, līdz ar to darbinieki iepazīstas ar LKI caur normatīvajiem aktiem. Vairāk nekā trešdaļa respondentu (35%) norādīja, ka zina, kas ir LKI (21,1% starp VII darbiniekiem), kamēr trešdaļa izglītības jomas darbinieku (34,2%) norādīja, ka vismaz par tādu ir dzirdējuši, bet mazāk nekā trešā daļa respondentu (30,8%) norādīja, ka nezina, kas ir LKI (41,7% starp VII darbiniekiem).

Noskaidrojot LKI atpazīstamību PII darbinieku vidū, tika salīdzināts, kādos reģionos respondenti ir vairāk informēti par LKI un kādos mazāk (skatīt 6. attēlu). Analīzes rezultātā tika noskaidrots, ka, lai gan augstākais respondentu īpatsvars, kuri zina par LKI, ir novērojams Kurzemē (60%) un Rīgas reģionā (57,1%), tomēr izglītības jomas darbinieku skaits no tiem, kuri iesaistījās aptaujā, ir pārāk zems šajos reģionos, lai varētu izdarīt vispārīgus secinājumus. Rezultāti liecina par to,

²⁸ MK noteikumi Nr. 451 „Kārtība, kādā izsniedzami valsts atzīti profesionālo izglītību un profesionālo kvalifikāciju apliecinājoši dokumenti un akreditētas profesionālās izglītības programmas daļas apguvi apliecinājoši dokumenti” (spēkā no 02.07.2005.), <https://likumi.lv/doc.php?id=111580>

ka lielākais respondentu īpatsvars, kuri nezina par LKI, ir novērojams Zemgalē (66,7%), bet arī šajā gadījumā respondentu skaits no noteiktā reģiona bija pārāk zems, lai izdarītu vispārīgus secinājumus. Tomēr, saņemtas atbildes no Rīgas, Vidzemes un Latgales bija pietiekoši daudz, lai varētu izdarīt vispārīgus secinājumus. Rīgā respondentu skaits (36,5%), kuri zina par LKI ir līdzvērtīgs tam respondentu skaitam, kuri tikai par tādu ir dzirdējuši (31,3%) un par tiem, kuri nezina par LKI (32,2%). Vidzemē kopējais skaits respondentu, kuri zina vai vismaz ir dzirdējuši par LKI veido lielāko daļu respondentu (73,7%). Kamēr Latgalē to respondentu skaits, kuri zina par LKI (22,7%) ir zemāks par tiem, kuri nezina par LKI (29,5%), tomēr to atsver gandrīz puse izglītības jomas darbinieku (47,7%), kuri par LKI vismaz ir dzirdējuši.

6. attēls. LKI atpazīstamība pa Latvijas reģioniem (%)

Papildus LKI atpazīstamībai dažādos reģionos, tika arī noteikts, vai LKI atpazīstamība ir izteiktāka starp dažādiem amatiem PII. Vislielākā LKI atpazīstamība ir novērojama starp PII direktoriem, kur gandrīz visi (91,7%) zina, kas ir LKI, un tikai viens norādīja, ka par to ir tikai dzirdējis. Līdzīga situācija arī ir novērojama starp direktoru vietniekiem, no kuriem puse respondentu (50%) zina, kas ir LKI un nepilna puse mācībspēku (40,9%) vismaz par to ir dzirdējusi. Skolotāju vidū respondentu skaits, kas zina par LKI ir nedaudz zemāks nekā skolas vadībai, nepilnai pusei respondentu (39%) norādot, ka zina, kas ir LKI, kamēr ļoti līdzīgs skaits respondentu (39,6%) vismaz par LKI ir dzirdējuši.

Pēc sava LKI līmeņa norādes, respondentiem tika lūgts norādīt, cik bieži viņi saskaras ar LKI savā darbā vai mācību procesā. Vislielākais respondentu skaits (35,9%) norādīja, ka ar LKI nesaskaras nekad, kamēr piektdaļa izglītības jomas darbinieku (20,7%) ar LKI sakaras vismaz reizi gadā. Neliels skaits respondentu (13,5%) norādīja, ka ar LKI saskaras katru dienu, tomēr jāņem vērā, ka neliels skaits respondentu, kuri norādīja, ka nezina, kas ir LKI, ir atzīmējuši, ka saskaras ar LKI katru dienu. Kamēr saskarsme ar LKI ikdienā ir maz ticama tiem, kuri nezina, kas ir LKI, retākos laika intervālos tas tomēr ir iespējams, ieraugot jēdzienu dokumentos, normatīvajos aktos, utt., vienlaicīgi nezinot LKI patieso nozīmi.

Pēc tam tika veikts LKI saskarsmes biežuma salīdzinājums ar ieņemamo amatu, lai noteiktu vai atsevišķos amatos saskarsme ar LKI ir novērojamāka biežāk nekā citos. Apkopotie aptauju rezultāti liecina par to, ka trešdaļa direktoru (33,3%) ar LKI saskaras reizi gadā, trešdaļa vietnieku (31,8%) ar LKI saskaras reizi mēnesī, trešdaļa metodiķu (36,4%) ar LKI saskaras katru nedēļu, kamēr gandrīz puse skolotāju (45,5%) ar LKI nesaskaras nekad, kas liecina par to, ka izglītības iestādes vadības un administrācijas līmenī ir novērojama lielāka saskarsme ar LKI. Tomēr, vadība un administrācija ir iesaistīti izglītības dokumentu izsniegšanā, kā arī viņiem biežāk var nākties saskarties ar normatīvajiem aktiem, vai cita veida avotiem, kuros ir pieminēta LKI.

Nākamajā jautājumā respondentiem, kuri bija norādījuši, ka zina, kas ir LKI vai vismaz par tādu ir dzirdējuši, tika lūgts norādīt informācijas avotu, ar kura palīdzību viņi uzzināja par LKI, lai varētu izvērtēt informācijas izplatīšanas avotu efektivitāti. Aptauju rezultāti liecina par to, ka ceturtdaļa respondentu (25,6%) uzzināja par LKI normatīvajos aktos, kamēr līdzīgs skaits izglītības jomas darbinieku (22%) par to uzzināja darbā no kolēģiem vai semināros un konferencēs (18,3%).

Pirmspēdējā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt, kādā mērā visvairāk ir saskatāma LKI ietekme noteiktās jomās, kuras tika izvēlētas pētījuma ietvaros. Iegūtie rezultāti liecina par to, ka starp PII darbiniekiem LKI nozīme visaugstāk tiek vērtēta profesiju standartu veidošanā (43,9%), tāpat arī ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā (38,4%) un izglītības dokumentu izsniegšanā (34,8%). Mazā mērā PII darbinieki LKI lomu vērtēja mācīšanās/studiju rezultātos (10,4%).

Noslēdzošajā (atvērtajā) jautājumā respondentiem bija iespēja raksturot, kuras LKI jomas izglītībā vajadzētu stiprināt un kāpēc. Kopā tika saņemtas 74 derīgas atbildes, kurās ir saskatāma liela viedokļu dažādība. No anketās minētajām jomām neliels skaits respondentu norādīja, ka vajadzētu stiprināt LKI lomu profesiju standartos (5,1%), kamēr citi uzsvēra, ka jāstiprina mācīšanās mūža garumā (4,1%).

Kopumā no PII respondentu sniegtajām atbildēm secināms, ka nepieciešams ieguldīt papildu skaidrojošo darbu un īstenot plašākus LKI popularizēšanas pasākumus, uz ko arī norāda atsevišķu respondentu (6,8%) sniegtie komentāri. Turklāt respondenti (19,6% no kopā saņemtajām atbildēm) norādīja, ka viņiem trūkst izpratnes par LKI, lai varētu atbildēt uz noslēdzošo jautājumu.

2.1.3. Augstākā izglītība

Augstākajā izglītībā anketēšanai tika izvēlēti studiju programmu direktori/-es, kas tiešā veidā ir iesaistīti studiju satura veidošanā un sasniedzamo mācīšanās/studiju rezultātu formulēšanā. Studiju programmu direktoriem/-ēm tika izsūtīta 571 anketa, uz kurām tika saņemta 221 atbilde.

Starp 221 AII darbiniekiem 154 bija sievietes (69,7%) un 67 bija vīrieši (30,3%). No respondentiem trešdaļa (33,9%) bija vecuma grupā no 41 līdz 50 gadiem,

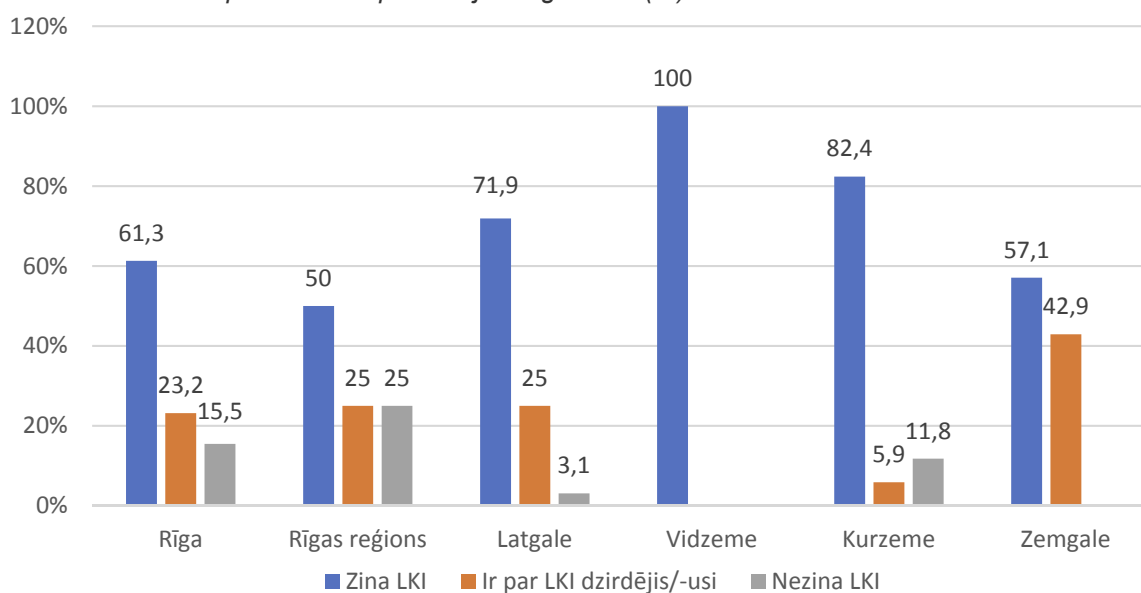
līdzīgs skaits respondentu (29,4%) bija vecuma grupā no 51 līdz 60 gadiem. Kamēr augstākās izglītības iestāžu darbinieki vecuma grupā no 18 līdz 30 gadiem (2,7%), 31-40 gadiem (12,2%) un vecāki par 60 gadiem (21,7%) veidoja vismazāko respondentu skaitu.

Respondentiem tika vaicāts, vai viņi zina, kas ir LKI, uz ko lielākā daļa (64,7%) atbildēja, ka ir informēti, savukārt, ceturtdaļa respondentu (23,5%) atzīmēja, ka par tādu ir dzirdējuši. Šāds augsts rezultāts skaidrojams ar to, ka studiju programmu direktori ir tieši iesaistīti mācīšanās/studiju rezultātu formulēšanā studiju programmās, atbilstoši LKI līmeņu aprakstiem, kā arī augstākās izglītības dokumentu pielikumos ir jānorāda LKI/EKI vai EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis jau kopš 2013. gada, līdz ar to iepazīšanās ar LKI varētu notikt caur normatīvo regulējumu.

All skaits izvietojumā pa Latvijas reģioniem ir salīdzinoši atšķirīgs. Rīgā atrodas vislielākais All skaits – 40, kamēr Latgalē – 6, Kurzēmē – 3, Rīgas reģionā – 2, Zemgalē – 2 un Vidzemē – 1. Respondentu atsaucība pa reģioniem proporcionāli attiecīgi bija līdzīga. Lielākā daļa (64,3%) aptaujas anketu dalībnieku šajā grupā bija no Rīgas, kam sekoja Latgale (14,5%), Zemgale (9,5%) un Kurzeme (7,7%). Rīgas reģions un Vidzeme tika pārstāvēta ļoti mazā mērā.

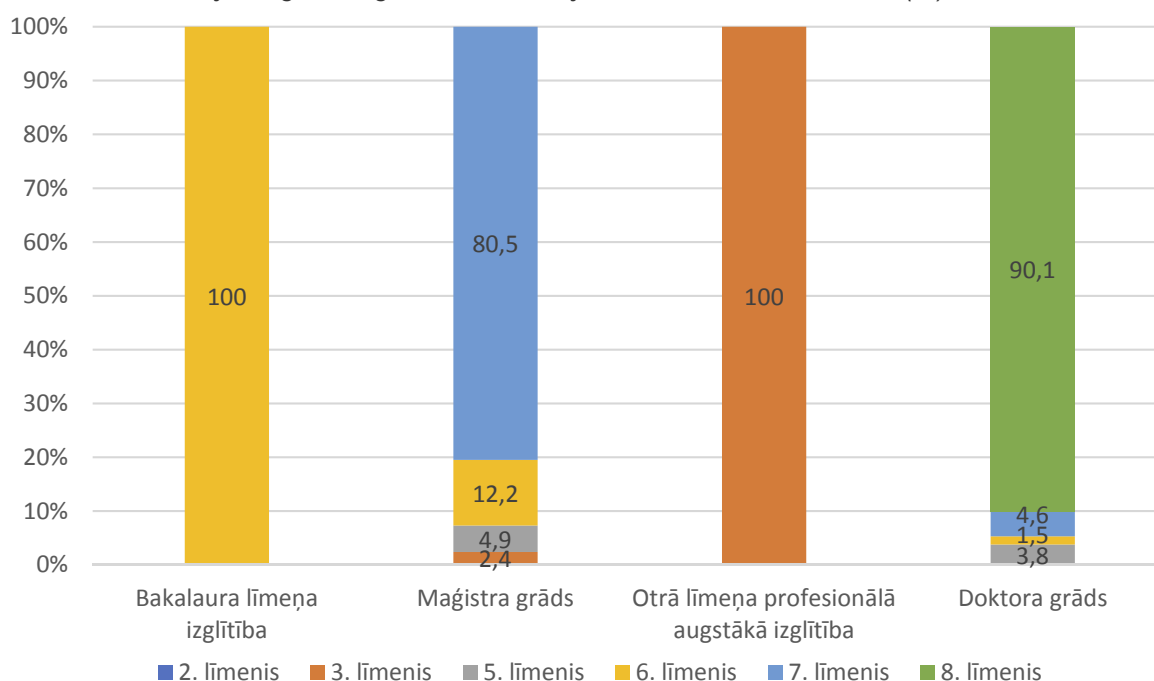
Lai noskaidrotu, kuros reģionos par LKI zina vairāk un kuros mazāk (skatīt 7. attēlu), tika veikts salīdzinājums. Respondentu skaits no Rīgas reģiona un Vidzemes ir neliels, tāpēc šiem reģioniem nevar izdarīt vispārīgus secinājumus, tomēr pārējos reģionos dati ir salīdzināmi. Vislielākā attiecība ar mācībspēkiem, kuri zina par LKI, ir novērojama Kurzēmē (82,4%), kurai seko Latgale (71,9%), Rīga (61,3%) un Zemgale (57,1%). Tomēr, Zemgalē to respondentu īpatsvars, kuri ir tikai dzirdējuši par LKI, salīdzinājumā ar citiem reģioniem ir stipri augstāks (42,9%). To respondentu skaits, kuri par LKI nezina, ir zems visos Latvijas reģionos. Kopumā var novērot, ka turpmāki LKI popularizēšanas un sabiedrības informēšanas pasākumi ir nepieciešami Rīgā, Zemgalē un potenciāli arī Rīgas reģionā, lai mazinātu to respondentu skaitu, kuri par LKI nezina vai ir tikai dzirdējuši.

7. attēls. LKI atpazīstamība pa Latvijas reģioniem (%)

Nākamajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt savu pēdējo iegūto izglītību. Aptauju rezultāti liecina par to, ka no kopējiem respondentiem vairumam bija doktora grāds (72,9%), kamēr ceturtdaļai (25,8%) bija maģistra grāds. Citi izglītības līmeņi tika norādīti nelielā skaitā. Respondentiem papildus izglītības līmenim arī tika lūgts norādīt pie kura LKI līmeņa, viņuprāt, pieder pēdējais izglītības dokuments. Aptaujas rezultāti liecina par to, ka vairums no tiem respondentiem, kuri izvēlējās norādīt LKI līmeni, lielākoties spēja noteikt atbilstošo LKI līmeni savam pēdējam iegūtajam izglītības dokumentam (skatīt 8. attēlu). Gandrīz visi respondenti ar doktora grādu (90,1%) norādīja, ka viņu izglītības dokuments atbilst LKI 8. līmenim, kamēr vairums mācībspēku ar maģistra grādu (80,5%) norādīja, ka viņu izglītības dokuments atbilst LKI 7. līmenim. Respondentu skaits, kuri norādīja cita līmeņa izglītības dokumentus, ir pārāk mazs, lai varētu izdarīt vispārīgus secinājumus.

8. attēls. Pēdējās iegūtās izglītības salīdzinājums ar norādīto LKI līmeni (%)

Nemot vērā vārda „kvalifikācija” nozīmi LKI kontekstā, arī All darbiniekiem tika lūgts atzīmēt, viņuprāt, šī jēdziena skaidrojumu. Lielākā daļa respondentu (84,6%) norādīja, ka kvalifikācija ir zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, savukārt, salīdzinoši neliels skaits All pārstāvju (8,1%) norādīja, ka tas ir izglītības dokuments. Jāpiebilst, ka EKI kontekstā „kvalifikācija” ir izglītības dokuments, kas tiek piešķirts kā apliecinājums iegūtām un novērtētām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, tādēļ ir saprotama respondentu vēlme attiecināt terminu kā zināšanu, prasmju un kompetenču kopumu.

Nākamajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt, cik bieži viņi saskaras ar LKI. Trešdaļa respondentu (31,2%) norādīja, ka ar LKI saskaras reizi gadā, bet nepilna piektdaļa izglītības jomas darbinieku (18,6%) ar LKI saskaras reizi mēnesī. Neliels skaits respondentu atzīmēja, ka ar LKI nesaskaras vispār (12,2%). Jāpiebilst, ka saskarsmes biežums varētu ievērojami atšķirties no darba specifikas un papildus pienākumiem.

Respondentiem, kuri norādīja, ka zina, kas ir LKI vai vismaz par tādu ir dzirdējuši, tika piedāvāts papildjautājums, kurā bija jānorāda, kādā veidā viņi uzzināja par LKI. Nepilna puse respondentu (40%) norādīja, ka uzzināja par LKI no normatīvajiem aktiem. Tikmēr piektdaļa All pārstāvju (20,5%) norādīja, ka uzzināja par LKI darbā no kolēģiem. Neliels respondentu skaits (12,8%) atzīmēja, ka par to uzzināja semināros vai konferencēs.

Respondentiem, kuri atzīmēja, ka zina LKI vai par tādu ir dzirdējuši, tika lūgts norādīt kādā mērā dažādās ar izglītību, un darba tirgu saistītās jomās ir novērojama LKI nozīme. Starp 10 piedāvātajām jomām (t.i., mācīšanās/studiju rezultāti; moduļu veidošana; izglītības programmu veidošana; mācību/studiju sasniegumu vērtēšana; profesiju standartu veidošana; starptautiskā mobilitāte; ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšana; mācīšanās mūža garumā; izglītības dokumentu izsniegšana; nozaru kvalifikāciju struktūras), liela daļa All darbinieku atzīmēja, ka lielā mērā LKI loma ir vērojama izglītības programmu veidošanā (63,6%), kas varētu būt skaidrojams ar to, ka studiju programmu direktori nodarbojas ar studiju programmu veidošanu, uzlabošanu, aktualizēšanu, īstenošanu un iesniegšanu akreditācijai, līdz ar to viņiem nākas saskarties ar dažādām LKI saistītām jomām kā mācīšanās/studiju rezultātiem, kuri ir jāsaņem visām studiju programmām. Lielā mērā LKI loma arī tika vērtēta izglītības dokumentu izsniegšanā (56,4%) un profesiju standartu veidošanā (53,8%). LKI nozīmi izglītības dokumentu izsniegšanā All darbinieki varētu vērtēt augstu, jo augstākās izglītības dokumentu pielikumos ir jānorāda LKI/EKI vai EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis, kamēr profesiju standartu izmantošana ir būtiska profesionālo izglītības programmu veidošanā, jo tie nosaka vispārīgās un profesionālās zināšanas, prasmes un kompetences kādas attiecīgajā profesijā ir paredzēts sasniegt. Respondentu starpā viszemāk tika novērtēta LKI loma mācīšanās mūža garumā (18,5%).

Noslēdzošais All pārstāvju aptaujas anketā bija atvērtais jautājums, kurā respondentiem bija iespēja norādīt, kādas LKI ietekmes jomas vajadzētu stiprināt un kāpēc. Atvērtajā jautājumā sniegtās atbildes bija dažādas. Visbiežāk atkārtojās atbilde par to, ka ieinteresētās puses vajadzētu vairāk informēt par LKI, kā arī to popularizēt (9,3%). Anketās vairāki respondenti (10,3%) norādīja, ka vajadzētu stiprināt visas iepriekšminētās jomas, kurās ir manāma LKI ietekme. Daži izglītības jomas darbinieki (4,7%) uzsvēra, ka vārdu „kompetence” vajadzētu skaidri definēt, lai nerastos neskaidrības un pārpratumi, vai arī tā vietā lietot citu terminu, kā, piemēram, „attieksme”. Daudzi respondenti (8,4%) norādīja, ka vajadzētu uzlabot līmeņu aprakstus zināšanām, prasmēm un kompetencēm, lai tos uzskatāmāk nošķirtu no iepriekšējā līmeņa definētajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kā arī skaidrāk parādītu atšķirību starp zināšanām, prasmēm un kompetencēm. Vairāki respondenti (5,6%) uzsvēra, ka nepieciešams stiprināt augstāko izglītību kā tādu, lielākoties liekot uzsvāru uz profesionālo augstāko izglītību. Neliels skaits respondentu (1,9%) norādīja, ka LKI kontekstā vajadzētu stiprināt mācīšanos mūža garumā.

2.1.4. Darba tirgus

Nemot vērā izglītības un darba tirgus ciešo saikni, tika veikta arī darba tirgus aptauja, lai noskaidrotu, kāda ir LKI loma darba tirgū. Aptaujas anketas tika izsūtītas personām, kuras ir iesaistītas darbā pieņemšanas procesos – uzņēmumu, vadītājiem, departamentu vadītājiem, personāldaļai u.c. Pētījuma ietvaros tika izsūtītas 506 anketas, kā arī ar Latvijas Darba devēju konfederācijas starpniecību tika izsūtītas vēl 430 anketas. Kopumā tika saņemtas 75 atbildes.

Kopējo respondentu skaitu (75) veidoja 59 sievietes (78,7%) un 16 vīrieši (21,3%). Lielākā daļa darba devēju bija vecuma grupā no 41 līdz 50 gadiem (45,3%), kamēr respondentu skaits, kuri pārstāvēja vecuma grupas no 31 līdz 40 gadiem, un 51 līdz 60 gadiem bija līdzīgas (attiecīgi 22,7% un 21,3%). Pārējās vecuma grupas tika pārstāvētas mazā skaitā.

Respondentiem arī bija nepieciešams norādīt savu pēdējās iegūtās izglītības līmeni. Aptauju rezultāti liecina par to, ka vairumam respondentu (65,3%) ir maģistra grāds, bet nepilnai piektdaļai aptaujāto darba devēju (18,7%) – bakalaura grāds. Respondenti ar cita līmeņa izglītību tika pārstāvēti mazā apjomā.

Respondenti tika aicināti norādīt reģionu, kurā tie strādā. Lai gan anketas tika izsūtītas uzņēmumiem visā Latvijā, tomēr vislielākā atsaucība tika izrādīta no Rīgas (68%), kamēr pārējie Latvijas reģioni tika pārstāvēti ļoti līdzīgā apmērā (5,3-8% robežās). Tomēr jāņem arī vērā, ka Latvijā lielākā daļa ekonomiski aktīvo uzņēmumu atrodas Rīgā²⁹.

Lai gūtu priekšstatu no kāda veida uzņēmumiem ir sniegtas atbildes, respondentiem tika lūgts norādīt savas darbavietas statusu. Lielākā daļa respondentu (62,7%) atzīmēja, ka strādā privātā uzņēmumā. Neliela daļa respondentu (16%) norādīja, ka strādā valsts kapitālsabiedrībā ar pilnīgu vai daļēju valsts kapitālu. Pārējās atbildes neguva ievērojamu balsu skaitu.

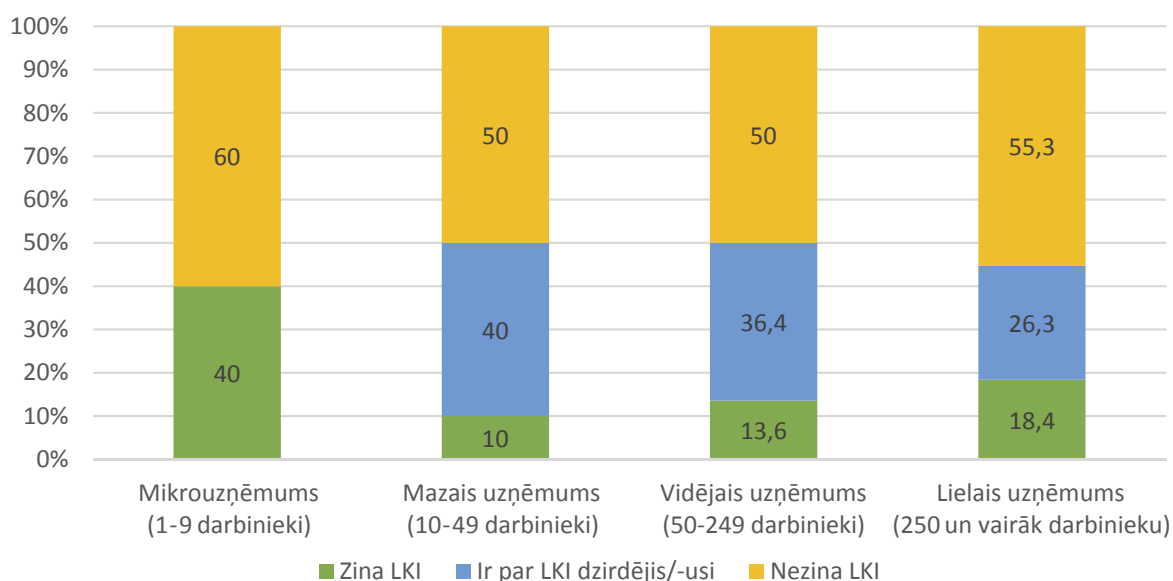
Lai noskaidrotu, kāda ir izpratne par LKI darba tirgū, arī darba devējiem tika lūgts norādīt vai viņi zina, kas ir LKI, vai vismaz par tādu ir dzirdējuši. Aptauju rezultāti liecina par to, ka vairāk nekā puse respondentu (53,3%) nezina, kas ir LKI, kamēr tikai nepilna piektdaļa norādīja, ka viņi zina, kas ir LKI. Atlikušie respondenti (29,3%) atzīmēja, ka par LKI ir tikai dzirdējuši. Darba devēju skaits, kuri ir informēti par LKI, salīdzinājumā ar izglītības jomas pārstāvjiem ir salīdzinoši zems, jo darba devējiem ar LKI ir mazāka saskare normatīvajos aktos, semināros/konferencēs, u.c., salīdzinājumā ar izglītības jomas pārstāvjiem.

Respondentiem tika lūgts norādīt uzņēmuma tipu pēc darbinieku skaita, lai gūtu plašāku ieskatu par LKI izmantošanu dažāda veida uzņēmumos. Puse respondentu (50,7%) norādīja, ka strādā lielajā uzņēmumā (250 un vairāk darbinieku), kamēr nepilna trešdaļa respondentu (29,3%) atzīmēja, ka strādā vidējā uzņēmumā (50-249 darbinieki). Mazie (10-49 darbinieki) un mikrouzņēmumi (1-9 darbinieki) tika pārstāvēti nelielā skaitā (attiecīgi 13,3% un 6,7%).

29 Centrālā statistikas pārvalde (2018). Ekonomiski aktīvi uzņēmumi statistiskajos reģionos, republikas pilsētās un novados, https://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/uzn/uzn__01_skaitis/SRG010.px

Lai saprastu, kura tipa uzņēmumos ir lielāka informētība par LKI, tika veikts respondentu informētības par LKI salīdzinājums ar uzņēmuma tipu pēc darbinieku skaita. Anketu rezultātu salīdzinājumā atklājās, ka uzņēmuma darbinieku skaits nenosaka to, cik lielā mērā darba devēji pārzina LKI (skatīt 9. attēlu). Respondentu attiecība, kuri nezina par LKI, visa veida uzņēmumos (pēc darbinieku skaita) ir ļoti līdzīga (50-60% robežās), kamēr to respondentu skaits, kuri zina par LKI vai vismaz par tādu ir dzirdējuši, arī ir ļoti līdzīgs dažāda veida uzņēmumos, lielākoties tikai atšķiroties attiecībai starp respondentiem, kuri zina, kas ir LKI un kuri par tādu ir tikai dzirdējuši.

9. attēls. LKI informētības salīdzinājums ar uzņēmuma veidu pēc darbinieku skaita (%)

Nākamajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt amatu, lai gūtu plašāku priekšstatu par respondentu dažādību, starp tiem, kuri ir iesaistījušies aptaujā. Nepilna puse respondentu (44%) norādīja, ka ir uzņēmuma vadītāji, augstāka līmeņa vadītāji vai īpašnieki. Trešdaļa respondentu (33,3%) norādīja, ka ir vidēja vai zemāka līmeņa vadītāji, kamēr piektdaļa respondentu (22,7%) atzīmēja, ka ir darbinieki bez vadītāja pienākumiem, no kuriem daļu varētu sastādīt personāldaļa.

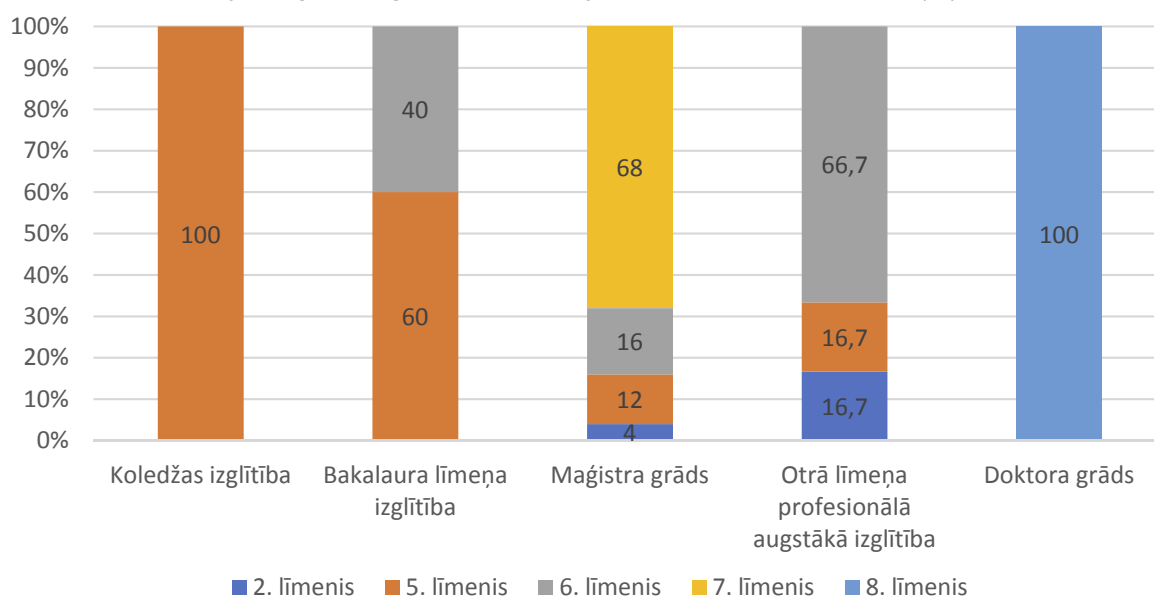
Papildus tika veikts salīdzinājums starp respondentu informētību par LKI un viņu ieņemamo amatu uzņēmumā, lai noskaidrotu vai amats ietekmē LKI atpazīstamību. Salīdzinot rezultātus, varēja izdarīt secinājumu, ka uzņēmumos respondenti, kuri ir darbinieki bez vadītāja pienākumiem, LKI kontekstā ir vairāk informēti par vadītājiem. Nepilna trešdaļa respondentu (29,4%), kuri bija norādījuši, ka ir darbinieki bez vadītāja pienākumiem, zināja, kas ir LKI, kamēr nepilna puse respondentu (41,2%) bija par LKI vismaz dzirdējuši. Tikmēr uzņēmuma vadītājiem, augstāka līmeņa vadītājiem vai īpašniekiem, kā arī vidēja vai zemāka līmeņa vadītājiem LKI zināšanas ir ievērojami zemākas, salīdzinot ar darbiniekiem bez vadītāja pienākumiem. No uzņēmuma vadītājiem, augstākā līmeņa vadītājiem vai īpašniekiem vairāk nekā puse (57,6%) norādīja, ka nezina, kas ir LKI. Līdzīga statistika ir novērojama starp vidēja vai zemāka līmeņa vadītājiem, no kuriem vairums (64%) norādīja, ka nezina par LKI. Tik krasa atšķirība par LKI zināšanām starp

darbiniekiem bez vadītāja pienākumiem un augstāka vai zemāka līmeņa vadītājiem varētu būt skaidrojama ar to, ka aptaujas starp darbiniekiem bez vadītāja pienākumiem, galvenokārt, tika vērstas uz personāldaļas speciālistiem, kuriem attiecīgi varētu būt lielāka informētība par LKI, piemēram, izvērtējot kandidātu augstākās izglītības diplomu pielikumus, kuros parādās LKI līmenis un mācīšanās rezultāti.

Nemot vērā vārda „kvalifikācija” nozīmi LKI kontekstā, arī darba devējiem tika lūgts izteikt viedokli par šī vārda skaidrojumu. Lielākā daļa respondentu (77,3%) atzīmēja, ka kvalifikācija ir zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, kamēr tikai neliela daļa respondentu (10,7%) norādīja, ka kvalifikācija ir izglītības dokuments. Līdzīgi kā izglītībā, arī darba tirgū respondenti, definējot kvalifikāciju, liek uzsvāru uz zināšanām, prasmēm un kompetencēm, tajā pašā laikā nenorādot, ka tas ir izglītības dokuments, kas šīs zināšanas, prasmes un kompetences atspoguļo.

Nākamajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt, kāds ir viņu pēdējā iegūtā izglītības dokumenta LKI līmenis, lai salīdzinājumā ar pēdējo iegūto izglītību varētu noteikt, vai respondenti ir spējuši noteikt savu izglītības dokumenta atbilstošo LKI līmeni. Aptaujas anketas rezultātu salīdzinājumā var izdarīt secinājumu, ka no tiem respondentiem, kuri izvēlējās norādīt sava izglītības dokumenta LKI līmeni, vairums ir spējuši norādīt savu izglītības dokumentu atbilstošo LKI līmeni (skatīt 10. attēlu). Piemēram, neviens no respondentiem, kuri norādīja, ka ir ieguvuši koledžas izglītību vai doktora grādu nekļūdījās, norādot attiecīgi LKI 5. un 8. līmeni. Starp maģistra grāda ieguvējiem lielākā daļa respondentu (68%) norādīja, ka viņu izglītības dokuments pieder pie LKI 7. līmeņa. Līdzīga situācija ir novērojama ar otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības ieguvējiem, no kuriem vairums darba devēju (66,7%) atzīmēja, ka viņu izglītības dokuments pieder pie LKI 6. līmeņa.

10. attēls. Pēdējās iegūtās izglītības salīdzinājums ar norādīto LKI līmeni (%)

Lai gūtu priekšstatu par to, cik regulāri darba devēji saskaras ar LKI savos ikdienas darba pienākumos, tiem tika lūgts norādīt saskarsmes biežumu. Aptauju rezultāti liecina par to, ka puse respondentu (52%) ar LKI nesaskaras nekad, kas

nav pārsteidzošs rādītājs, ņemot vērā, ka vairāk nekā puse darba devēju jautājumā par LKI atpazīstamību bija norādījusi, ka nezina, kas ir LKI. Neliela daļa respondentu (17,3%) norādīja, ka ar LKI saskaras retāk nekā reizi gadā. Tomēr vairāki respondenti atzīmēja, ka sakaras ar LKI vismaz reizi gadā (9,3%) vai reizi mēnesī (10,7%). Līdz ar to neliela saskarsme ar LKI ir novērojama, kas varētu izpausties dažādās formās – kandidātu augstākās izglītības dokumentu pielikumu izvērtēšanā, sadarbībā ar izglītības iestādēm, profesiju standartu izveide utt.

Ņemot vērā, ka darba devējiem saskarsme ar LKI varētu visbiežāk būt tieši darbā pieņemšanas procesā, respondentiem tika lūgts norādīt, cik bieži viņi izmanto LKI darbā pieņemšanas procesā. Lai gan vairums respondentu (61,3%) norādīja, ka darbā pieņemšanas procesā LKI neizmanto, tomēr ceturtdaļa darba devēju (25,3%) norādīja, ka atsevišķos gadījumos tomēr LKI izmanto darbā pieņemšanas procesā.

Lai noskaidrotu, kādā mērā darba devēji izmanto LKI, viņiem arī tika jautāts, vai tie pievērš uzmanību zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas ir aprakstītas diplomu pielikumos. Aptauju rezultāti liecina par to, ka puse respondentu (50,7%) pievērš uzmanību diplomos norādītajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm. Tomēr jāņem vērā, ka nedaudz mazāk nekā puse respondentu (40%) norādīja, ka, izvēloties darbiniekus nepievērš uzmanību zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas aprakstītas diplomu pielikumos. Neliela daļa respondentu (9,3%) atbildēja, ka nav informēti par iespēju uzzināt šādu informāciju diplomu pielikumos.

Respondentiem, kuri norādīja, ka zina, kas ir LKI vai par tādu ir dzirdējuši, tika lūgts norādīt, kā viņi uzzināja par LKI, lai gūtu priekšstatu par dažādu informēšanas veidu efektivitāti, un lai uzzinātu, kuri informācijas avoti ir aktuālāki starp darba devējiem. Aptauju rezultāti liecina par to, ka vairāki piedāvātie atbilžu varianti saņēma līdzīgu atbilžu skaitu. Piektdaļa respondentu (22,9%) norādīja, ka par LKI uzzināja informatīvajos materiālos, kamēr līdzīgs skaits darba devēju (20%) ar LKI iepazinās normatīvajos aktos. Daļa respondentu (17,1%) uzzināja par LKI darbā no kolēģiem.

Nākamajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt, kādā mērā no 10 minētajām jomām ir vērojama LKI ietekme darba tirgū. Anketu rezultāti liecina, ka starp darba devējiem LKI loma lielā mērā tiek vērtēta izglītības programmu veidošanā (54,3%). Kopumā lielākoties LKI ietekme visās norādītajās jomās tiek vērtēta lielā vai drīzāk lielā mērā, tomēr darba devēju vidū visvairāk atzīmēts, ka ietekme mazā mērā ir izglītības dokumentu izsniegšanā (17,1%), lai gan izglītības dokumentu izsniegšana tika uzskatīta par vienu no būtiskākajām jomām, kurā ir vērojama LKI nozīme.

2.1.5. Plašāka sabiedrība

Lai gūtu plašāku priekšstatu par LKI izmantošanu ārpus izglītības un darba tirgus, pētījuma ietvaros tika izpētīts sabiedrības viedoklis, lai gan tas netika izvirzīts kā pētījuma galvenais mērķis.

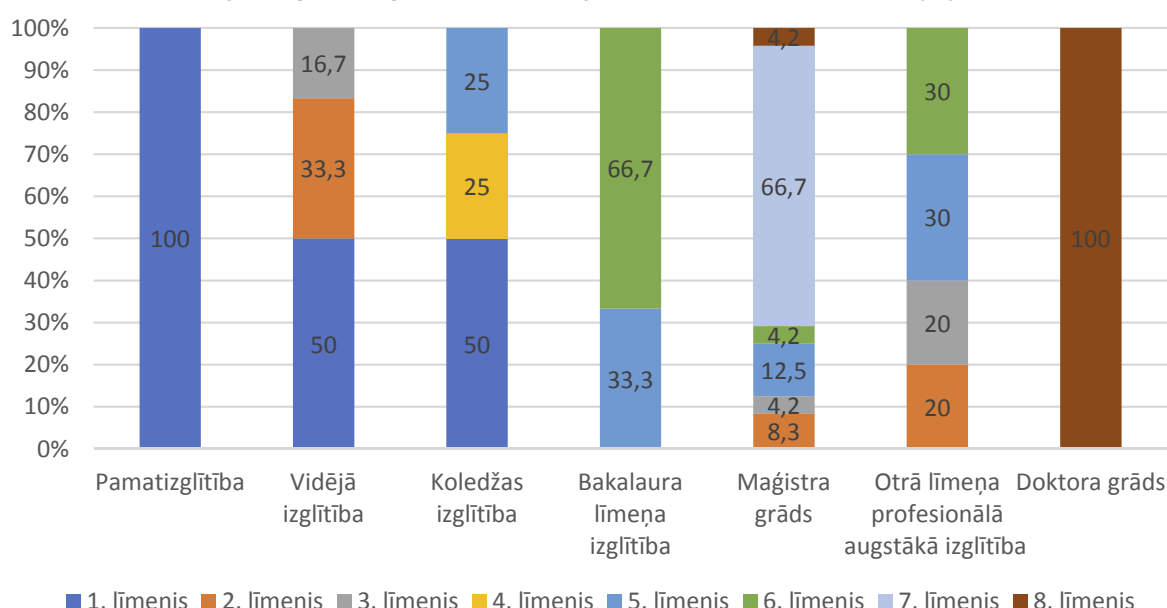
Sabiedrības anketēšanai tika izmantoti dažādi tiešsaistes līdzekļi – Latvijas NKP *Twitter* sociālais tīkls un mājaslapa, *Europass Facebook* un *Twitter* sociālais tīkls, Latvijas kvalifikāciju datubāze un AIC mājaslapa. Anektēšanai noslēdzoties, tika saņemtas 107 atbildes.

No kopējā respondentu skaita 77 bija sievietes (72%) un 30 vīrieši (28%), no kuriem lielāko respondentu daļu (34,6%) sastādīja personas vecuma grupā no 31 līdz 40 gadiem, kamēr līdzīgu skaitu veidoja respondenti (31,8%) vecuma grupā no 18 līdz 30 gadiem. Ievērojama atsaucība arī tika izrādīta no respondentiem (17,8%) vecuma grupā no 51 līdz 60 gadiem, kamēr citas respondentu grupas tika pārstāvētas nelielā skaitā.

Respondentiem tika lūgts norādīt, vai viņi zina, kas ir LKI, lai varētu noteikt, cik ļoti LKI ir atpazīstams plašākai sabiedrībai. Aptaujas rezultāti liecina par to, ka vairāk nekā puse respondentu (55,1%) nezina, kas ir LKI, kamēr piektdaļa respondentu (22,4%) zina, kas ir LKI un tāds pats respondentu skaits (22,4%) par LKI ir tikai dzirdējuši.

Lai varētu veikt respondentu izglītības salīdzinājumu ar viņu izglītības dokumentu LKI līmeni, respondentiem tika lūgts norādīt savu pēdējo iegūto izglītību. Nepilna puse respondentu (41,1%) norādīja, ka ir ieguvuši maģistra grādu, savukārt ceturtdaļa respondentu (23,4%) atzīmēja, ka ir ieguvuši bakalaura grādu. Vismazāk pārstāvētais izglītības līmenis starp respondentiem bija doktora grāds (2,8%). Tad tika veikts respondentu izglītības dokumenta salīdzinājums ar norādīto dokumenta LKI līmeni (skatīt 11. attēlu), kā rezultātā atklājās, ka lielākā daļa respondentu ar bakalaura un maģistra grādu (66,7%) spēja noteikt, ka viņu izglītības dokuments pieder pie attiecīgi LKI 6. vai 7. līmeņa, kamēr visi respondenti ar doktora grādu norādīja, ka viņu izglītības dokuments pieder pie LKI 8. līmeņa. Tomēr vairumam respondentu ar citiem izglītības līmeņiem sagādāja grūtības norādīt sava pēdējā izglītības dokumenta LKI līmeni, ņemot vērā, ka tikai ceturtdaļa respondentu (25%) ar koledžas izglītību norādīja, ka viņu izglītības dokuments pieder pie LKI 5. līmeņa, kamēr neviens no respondentiem LKI 1. līdz 4. līmenī nespēja norādīt savu izglītības dokumentu patieso LKI līmeni.

11. attēls. Pēdējās iegūtās izglītības salīdzinājums ar norādīto LKI līmeni (%)

Nākamajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt reģionu, kurā tie strādā, mācās vai studē, lai gūtu priekšstatu par LKI atpazīstamību dažādos Latvijas reģionos. Aptaujas rezultāti liecina par to, ka lielākā daļa respondentu (70,1%) strādā, mācās vai studē Rīgā, kamēr citi Latvijas reģioni tika pārstāvēti nelielā skaitā. Otrais lielākais respondentu skaits (9,3%) norādīja Vidzemi, kamēr tikai neliels respondentu skaits norādīja Rīgas reģionu (6,5%), Latgali (6,5%), Zemgali (5,6%) un Kurzemi (1,9%). Ņemot vērā respondentu lielo īpatsvaru, kuri norādīja, ka strādā, mācās vai studē Rīgā, nav iespējams veikt reprezentatīvu LKI zināšanu salīdzinājumu ar Latvijas reģioniem.

Lai gūtu plašāku informāciju par respondentiem, tiem tika lūgts norādīt savu nodarbošanos. Aptaujas rezultāti liecina par to, ka lielākā daļa respondentu (80,4%) strādā, kamēr neliels skaits respondentu (7,5%) norādīja, ka mācās/studē, vai nav nodarbināti (8,4%).

Nākamajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt izglītības iestādes veidu, kādā viņi mācās vai studē. Aptaujas rezultāti liecina par to, ka lielākā daļa respondentu (78,5%) studē augstākās izglītības iestādē, ko arī pamato respondentu atbildes jautājumā par pēdējo iegūto izglītību, kur lielākā daļa respondentu bija norādījuši, ka ir ieguvuši koledžas vai augstāku izglītības līmeni (82,2%). Vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs mācās vienāds respondentu skaits (7,5%).

Ņemot vērā vārda „kvalifikācija” nozīmību ne tikai LKI kontekstā, bet arī visdažādākajās jomās, arī plašākai sabiedrībai tika vaicāts, kāda, viņuprāt, ir vārda nozīme. Aptaujas rezultāti liecina par to, ka lielākā daļa respondentu (66,4%) uzskata, ka kvalifikācija ir zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, un tikai piektdaļa respondentu (19,6%) norādīja, ka tā ir izglītības dokuments.

Nākamajā jautājumā respondentiem tika vaicāts, cik bieži viņi saskaras ar LKI (darbā, meklējot darbu, mācību procesā utt.), lai gūtu priekšstatu par LKI izmantošanu plašākas sabiedrības vidū. Aptaujas rezultāti liecina par to, ka vairums

respondentu (58,9%) ar LKI nesaskaras nekad, kas nav pārsteidzoši, ņemot vērā, ka līdzīgs skaits respondentu (55,1%) jautājumā par to vai viņi zina, kas ir LKI, norādīja, ka par tādu nezina. Savukārt neliela daļa respondentu (16,8%) norādīja, ka ar LKI saskaras retāk nekā reizi gadā.

Tiem respondentiem, kuri norādīja, ka zina, kas ir LKI vai par tādu ir dzirdējuši, tika lūgts norādīt, kā viņi uzzināja par LKI, lai gūtu priekšstatu par dažādiem informācijas veidiem, kā LKI nonāk pie plašākas sabiedrības, kā arī, lai varētu izvērtēt esošo informācijas avotu efektivitāti. Anketu rezultāti liecina par to, ka trešdaļa respondentu (35,4%) par LKI uzzināja darbā no kolēģiem, savukārt piektdaļa respondentu (22,9%) iepazinās ar LKI studiju vai mācību laikā. Neliels respondentu skaits uzzināja par LKI normatīvajos aktos (8,3%) un semināros vai konferencēs (8,3%).

Tāpat kā iepriekšējā jautājumā, respondentiem, kuri norādīja, ka zina, kas ir LKI vai par tādu ir dzirdējuši, tika lūgts norādīt, kādās, viņuprāt, jomās ir vērojama vislielākā LKI loma. Aptaujas rezultāti liecina par to, ka vairums respondentu no plašākas sabiedrības uzskata, ka lielā mērā LKI loma ir vērtējama ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā (50%), kamēr daudzi respondenti arī uzsvēra profesiju standartu veidošanu un izglītības dokumentu izsniegšanu (abiem 37,5%) kā būtiskas jomas, kurās ir vērojama LKI ietekme. Tomēr LKI loma amatu aprakstos (27,1%) un mācīšanās mūža garumā (25%) tika vērtēta viszemāk.

Pēdējais bija atvērta tipa jautājums, kurā respondentiem bija iespēja norādīt, kādas LKI jomas izglītībā un darba tirgū vajadzētu stiprināt un kāpēc. Respondentu sniegtās atbildes ir dažādas un nenorāda uz konkrētām tendencēm, tomēr vairāki respondenti (20%) uzsvēra, ka nepieciešams informēt par LKI un to plašāk popularizēt sabiedrībai un darba tirgum, par ko arī liecina zema to respondentu skaits, kuri norādīja, ka nezina, kas ir LKI vai par tādu ir tikai dzirdējuši.

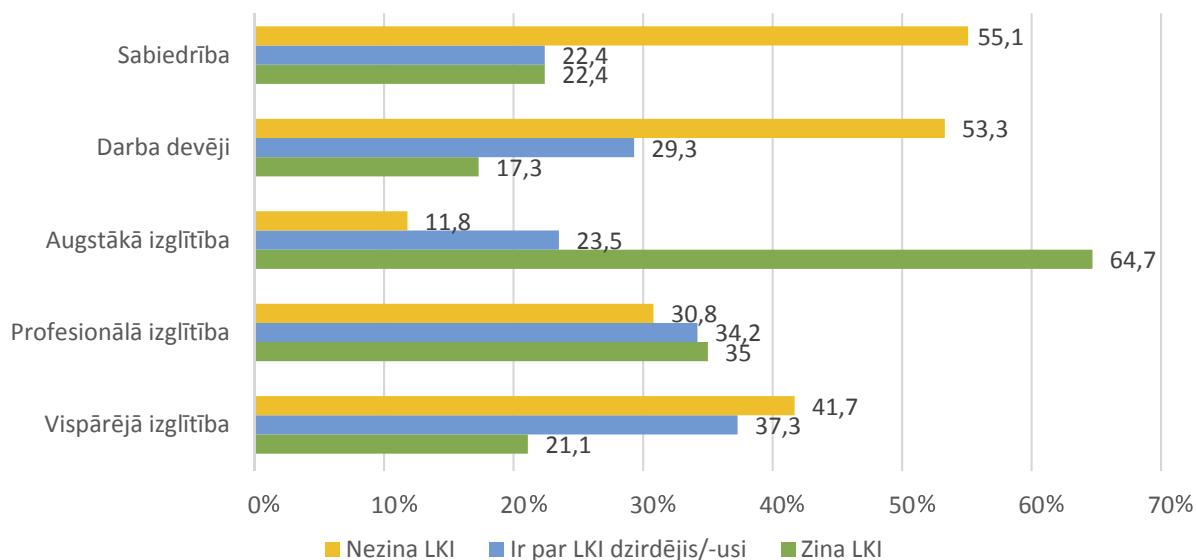
2.1.6. Aptaujas rezultātu secinājumi

Izvērtējot un salīdzinot anketās sniegtās atbildes, var izdarīt secinājumu, ka atbildes pa respondentu grupām dažādos jautājumos atšķiras.

Viens no galvenajiem pētījuma mērķiem bija noskaidrot respondentu informētību par LKI gan izglītībā, gan darba tirgū, līdz ar to viņiem tika vaicāts, vai viņi zina, kas ir LKI. Veicot salīdzinājumu starp respondentu grupām (skatīt 12. attēlu), var novērot, ka visvairāk respondentu, kuri ir informēti par LKI, ir augstākajā izglītībā. No aptaujātajiem studiju programmu direktoriem lielākā daļa (64,7%) norādīja, ka zina, kas ir LKI un nepilna ceturtdaļa respondentu (23,5%) minēja, ka par tādu vismaz ir dzirdējusi, kas nav pārsteidzoši, ņemot vērā, ka studiju programmu direktoriem ir jāveido mācīšanās/studiju rezultāti savām studiju programmām, kā arī jānorāda LKI līmenis akreditēšanas procesā. Salīdzinot atbilžu rezultātus starp VII un PII, var novērot, ka PII to izglītības jomas darbinieku īpatsvars, kuri zina par LKI ir lielāks par VII respondentiem, kas arī nav pārsteidzoši, ņemot vērā, ka PII izglītības dokumentos

ir jānorāda LKI līmenis. Tomēr, informētība par LKI starp darba devējiem un sabiedrību ir zema. No kopējā darba devēju aptaujātā skaita (75), vairāk kā puse (53,3%) norādīja, ka par LKI nezina. Līdzīgi arī sabiedrības aptaujā no kopējā skaita respondentu (107) vairāk nekā puse (55,1%) norādīja, ka LKI nezina.

12. attēls. Informētība par LKI starp respondentu grupām (%)

Otrs pētījuma mērķis bija noskaidrot, kādās jomās ir vērojama vislielākā LKI ietekme. Rezultātu salīdzinājumā atklājās, ka kopumā trīs jomās LKI ietekme tika vērtēta visaugstāk:

- VII darbinieki un sabiedrība LKI ietekmi procentuāli visaugstāk vērtēja ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā;
- All darbinieki un darba devēji LKI ietekmi procentuāli visaugstāk vērtēja izglītības programmu veidošanā;
- PII darbinieki LKI ietekmi procentuāli visaugstāk vērtēja profesiju standartu veidošanā.

Visām respondentu grupām tika vaicāts norādīt gan pēdējo iegūto izglītības līmeni, gan viņu izglītības dokumentu LKI līmeni, lai varētu salīdzināt, vai respondenti var noteikti savu izglītības dokumentu atbilstošo LKI līmeni. Salīdzinot respondentu grupas, var secināt, ka All pārstāvji visprecīzāk ir spējuši norādīt savu izglītības dokumentu LKI līmeni, kamēr citu respondentu grupu atbildes ir līdzīgas. Savukārt salīdzinot, izglītības līmeņu veidu atbilstību LKI līmenim, starp respondentiem, var novērot, ka respondenti ar maģistra un doktora grādu visbiežāk ir spējuši norādīt savu dokumentu atbilstošo LKI līmeni, kamēr respondenti ar citiem izglītības līmeņiem biežāk norāda sava izglītības dokumenta neatbilstošo LKI līmeni.

Nemot vērā vārda „kvalifikācija” nozīmi LKI kontekstā, tika veikts salīdzinājums starp respondentu grupām, lai gūtu priekšstatu, vai dažādās jomās un izglītības līmeņos, atšķiras izpratne par vārda nozīmi. Respondentu grupu salīdzinājuma rezultātā atklājās, ka visās grupās vairums respondentu uzskata, ka kvalifikācija ir zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, kamēr atbilde „izglītības dokuments” tika norādīta retāk.

Tika veikts salīdzinājums respondentu informētībai par LKI un reģionam, kurā tie strādā/mācās/studē, lai gūtu priekšstatu par to, kādos reģionos nepieciešams uzsvērt LKI informēšanas un popularizēšanas pasākumus. Veicot salīdzinājumu, var secināt, ka par LKI vismazākā informētība ir Kurzemē starp VII un AII darbiniekiem, un Zemgalē starp PII darbiniekiem. Starp darba devējiem un sabiedrību vairums respondentu (attiecīgi 68% un 70,1%) kā darba/mācību/studiju vietu norādīja Rīgu, līdz ar to citos Latvijas reģionos nebija pietiekoši reprezentatīva izlase, lai varētu izdarīt vispārīgus secinājumus.

Visbeidzot, tika salīdzinātas respondentu atbildes starp grupām, lai saprastu, kā dažādas respondentu grupas uzzināja par LKI un kuri no izmantotajiem informēšanas avotiem ir bijuši visefektīvākie. Salīdzinot anketu rezultātus starp grupām var secināt, ka izglītības jomā respondenti par LKI visbiežāk uzzināja no normatīvajiem aktiem, īpaši augstākajā izglītībā, kur nepilna puse respondentu (40%) izvēlējās šo atbildi. Lai gan VII darbinieku vidū normatīvie akti arī bija populāra atbilde, tomēr visvairāk respondentu (28,9%) norādīja, ka par LKI uzzināja no informatīvajiem materiāliem. Ļoti līdzīga situācija arī ir novērojama darba devēju atbildēs, kur vairums respondentu uzzināja par LKI no informatīvajiem materiāliem (22,9%) un līdzīgs skaits respondentu (20%) par to uzzināja no normatīvajiem aktiem. Turklāt, sabiedrības atbildes no citām respondentu grupām krasi atšķiras, vairumam respondentu norādot, ka par LKI uzzināja darbā no kolēģiem (35,4%) un liels skaits respondentu (22,9%) atzīmējot, ka par LKI uzzināja mācību/studiju laikā.

2.2. Interviju rezultāti

Lai gūtu plašāku ieskatu par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras (LKI) nozīmi un tālāko attīstību gan izglītībā, gan darba tirgū, papildus anketēšanai tika veiktas četras padziļinātās intervijas. Intervijām tika izvēlēti eksperti, kas pārstāvētu izglītības iestādes un darba tirgu. Intervijai tika aicināta arī persona, kura bija iesaistīta LKI izveidē, ar mērķi atskatīties uz LKI izveides procesu un attīstību, un iezīmēt iespējamo LKI tālāko attīstību.

Respondentiem tika uzdoti astoņi līdz deviņi jautājumi, no kuriem vairāki bija par LKI nozīmi un atpazīstamību, kamēr citu jautājumu mērķis (kuri bija pielāgoti atbilstoši respondentu kompetencei) bija noskaidrot kādās jomās vērojama vislielākā LKI ietekme, kā arī, kādus LKI aspektus vajadzētu stiprināt.

Pirmajā intervijā tika intervēta studiju programmas direktore (SPD), kura jau 15 gadus strādā AII ar 10 gadu pieredzi studiju procesa organizēšanā, studiju programmu veidošanā un akreditēšanā. Intervijas ar studiju programmu direktori mērķis bija noskaidrot, kāda ir LKI loma studiju programmu veidošanā un augstākajā izglītībā kopumā, kā arī saprast kādās jomās, SPD skatījumā, ir vērojama vislielākā LKI loma.

Otrajā intervijā tika intervēta darba devēja (DD), kurai ir liela pieredze darbā pieņemšanas procesos, kā arī DD ir no asociācijas, līdz ar to viņai ir liela pieredze

sadarbībā ar citiem darba devējiem, kuri ir asociācijas biedri. Papildus sadarbībai ar darba devējiem asociācijas pārstāvji arī iesaistās dažādos izglītības jautājumos – sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju (IZM), skolotāju apmācības, tehniskās jaunrades pasākumu/pulciņu organizēšana utt. DD intervijas mērķis bija noskaidrot darba devēja viedokli par LKI un tās izmantošanu darba tirgū.

Trešajā intervijā tika intervēta profesionālās skolas direktore (PSD), kurai ir plaša pieredze PII vadīšanā un profesionālajā izglītībā kopumā. PSD vadītajai skolai ir plaša sadarbība ar darba devējiem visdažādākajās nozarēs, izglītības programmu veidošanā un citos jautājumos. PSD intervijas mērķis bija gūt plašāku ieskatu par LKI izmantošanu profesionālās izglītības kontekstā, ņemot vērā, ka tieši profesionālajā izglītībā tiek likts liels uzsvars uz kvalifikācijām.

Ceturtajā intervijā tika intervēta LKI izveidē iesaistītā persona (IIP), kurai ir plaša pieredze augstākajā izglītībā – lekciju, semināru, pārbaudījumu vadīšana, iesaiste organizācijās gan iestādes, gan nozares ietvaros, utt. Intervijai tika izvēlēta persona, kura bija iesaistīta IZM izveidotajā Attiecināšanas procesa darba grupā, lai gūtu viedokli par LKI izveidi un attīstību pēdējo 10 gadu laikā kopš LKI izveides.

2.2.1. LKI jēdziens un atpazīstamība

Viens no interviju uzdevumiem bija noskaidrot respondentu viedokli par LKI ietverto jēdzienu „kvalifikācija”, kā arī uzzināt par LKI atpazīstamību, izmantošanu un ietekmes jomām.

Līdzīgi kā aptauju anketās, arī intervijās jomu ekspertiem tika vaicāts raksturot vārda „kvalifikācija” nozīmi, ņemot vērā termina nozīmi ne tikai LKI kontekstā, bet arī izglītībā un darba tirgū. Starp respondentiem vienota izpratne par vārda „kvalifikācija” nozīmi netika novērota. PSD norādīja, ka kvalifikācija ir zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, kuru pierāda izglītības dokuments. Savukārt SPD un DD kvalifikāciju raksturoja kā zināšanu, prasmju un kompetenču (attieksmju) kopumu, kuru persona ir ieguvusi studiju laikā, tomēr respondenti neminēja, ka šīs zināšanas, prasmes un kompetences tiek apstiprinātas ar izglītības dokumentu. Tomēr, PSD uzsvēra, ka kvalifikācijas nozīme starp profesionālās izglītības darbiniekiem ir skaidra un to neviens nepārprot.

Intervijās respondentiem tika lūgts norādīt, vai viņi kaut kādā mērā ir bijuši iesaistīti LKI izveidē. Lai gan pirms interviju organizēšanas bija zināms, ka tikai IIP bija iesaistīta LKI izveidē, jo IIP bija IZM izveidotajā Attiecināšanas procesa darba grupā, interviju gaitā atklājās, ka arī PSD nelielā mērā bija iesaistīta kā asociācijas pārstāvis. IIP norādīja, ka LKI izveides laikā iesaistījās dažādās darba grupās, kas nodarbojās ar Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras (EKI) tulkošanu latviešu valodā, veidoja EKI paskaidrojošus aprakstus, piedalījās un uzstājās dažādos semināros ar komentāriem un skaidrojumiem. Savukārt DD minēja, ka LKI izveides procesā iesaistīta nebija un ar to saskārās tikai vēlāk AIC rīkotajos pasākumos, kam sekoja iepazīšanās ar normatīvajiem aktiem, kas noveda pie dalības programmu un profesiju standartu izstrādē.

Lai gūtu plašāku ieskatu par jomām, kurās ir vērojama vislielākā LKI ietekme, arī jomu speciālistiem tika lūgts izteikt savu viedokli. SPD un IIP norādīja, ka būtiska LKI loma ir vērojama mācīšanās rezultātos. Papildus mācīšanās rezultātiem SPD norādīja uz nozīmīgu LKI lomu profesiju standartu veidošanā, uzsverot, ka daudziem darba devējiem rodas saskare ar LKI tieši piedaloties profesiju standartu veidošanā, kamēr IIP minēja, ka LKI nozīmīga loma ir reglamentētajās profesijās, kur mācīšanās rezultāti un līmeņu apraksti ir būtiski gan Latvijā, gan ārvalstīs, veicot ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanu. Savukārt PSD norādīja, ka nepieciešams stiprināt visas jomas, kuras skar LKI. Tīkmēr DD minēja, ka LKI ir būtiska kvalifikāciju līmeņu noteikšanā, neminot konkrētas jomas.

DD un IIP tika vaicāts, kā viņi vērtētu LKI atpazīstamību izglītībā un darba tirgū. Intervijā DD norādīja, ka starp darba devējiem LKI nav atpazīstama, norādot, ka lielākoties ar LKI saskaras tikai tie darba devēji, kuri ir iesaistīti profesiju standartu veidošanā un sadarbībā ar nozaru ekspertu padomēm. Savukārt IIP minēja, ka augstākajā izglītībā LKI ir atpazīstama gandrīz visiem, norādot, ka LKI daudzi arī zina ārpus izglītības jomas, piemēram, pārstāvji no nozaru ekspertu padomēm, Veselības ministrijas, Satiksmes ministrijas, Zemkopības ministrijas, Kultūras ministrijas, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras. Tomēr IIP uzsvēra, ka LKI lielākoties atpazīs uzņēmumi, kuri kaut kādā mērā ir saistīti ar izglītības jomu, kamēr citos uzņēmumos LKI varētu būt maz atpazīstams.

2.2.2. LKI tālākā attīstība

Intervijās tika uzdoti vairāki jautājumi, kas bija saistīti ar LKI stiprināšanu un tālāku attīstību, lai gūtu dažādu jomu speciālistu viedokli par to, kā, viņuprāt, LKI vajadzētu tālāk attīstīt, kā arī, ko vajadzētu uzlabot un mainīt.

Intervijās respondentiem tika lūgts norādīt kādas LKI jomas vai aspektus vajadzētu stiprināt izglītībā un darba tirgū. Intervijā PSD uzsvēra, ka šobrīd galvenais ir LKI popularizēt, lai to sāktu plašāk izmantot, tieši uzsverot darba devējus, norādot uz to, ka darba devēji (īpaši personāldaļa) varētu daudz iegūt no LKI izmantošanas, jo viņi gūtu labāku priekšstatu par to, kādu speciālistu un ar kādām prasmēm pieņemt darbā. SPD arī norādīja, ka LKI nepieciešams popularizēt darba devējiem, kā piemēru minot iespējamu sadarbību ar Latvijas Personāla vadīšanas asociāciju. Lai gan LKI izmantošana darbā pieņemšanas procesā būtu vērtīga, tomēr, DD norādīja, ka vairums darba devēju šobrīd LKI neizmanto potenciālo darbinieku izvērtēšanai. DD minēja, ka vairums darba devēju darba intervijās neaplūko diplomu un/vai diploma pielikumu. Šāds secinājums pastiprina PSD un SPD izteikto viedokli par to, ka LKI nepieciešams popularizēt starp darba devējiem. Papildus tam, PSD minēja, ka plašāka kvalifikāciju pārzināšana starp darba devējiem ievērojami uzlabotu viņu darbaspēku, kā piemēru minot gadījumu, kad uzņēmums pieņēma darbā personu ar profesionālās kvalifikācijas apliecību, kamēr

uz to pašu vakanci bija pieteikusies persona ar diplomu, jo darba devējs nezināja, kāda ir atšķirība starp šiem izglītības dokumentiem.

Kā vēl vienu piemēru LKI popularizēšanai minēja SPD, norādot, ka starp studiju programmu direktoriem biežāk vajadzētu rīkot dažādus pieredzes apmaiņas seminārus, jo tie veicinātu viņu izpratni par LKI ietekmes jomām, dažādām kvalifikācijām un studiju programmām, kuras tiek veidotas un īstenotas citās augstākās izglītības iestādēs. Viņa norādīja, ka studiju programmu direktori jau daudz ar LKI ir strādājuši, bet katram ir sava pieredze, ar kuru būtu vērts dalīties.

Jautājumā par LKI jomu stiprināšanu, IIP intervijā norādīja, ka nepieciešams uzlabot nozaru kvalifikāciju struktūras (NKS), uzsverot, ka:

„Latvijā ir vienotās NKS un dažādiem sektoriem, piemēram, veselības aprūpes vai kādam citam, vajadzētu izstrādāt savas specifiskās NKS, kas ir kā apakšsistēmas lielajai struktūrai, bet uz visiem AIC aicinājumiem tāda īsta atsaucība nav bijusi.”

Intervijas nobeigumā IIP piebilda, ka LKI līmeņu aprakstos iekļautās zināšanas, prasmes un kompetences vajadzētu aizstāt ar zināšanām, iemaņām un prasmēm, kā pamatojumu minot, ka zināšanas, iemaņas un prasmes ir ļoti tradicionāli vārdi, kurus saprot visi izglītībā un darba tirgū iesaistītie, kamēr vārds „kompetences” daudziem nav saprotams. IIP pamatoja savu viedokli ar piemēru:

„Tev ir zināšanas, kā uztaisīt ķebli, tev ir iemaņas kā apstrādāt koku, un tad prasmes uztaisīt virtuves ķebli, viesistabas krēslu vai uztaisīt krēslu Rīgas pilij. Tā ir tā prasme, kad tu jau zini šīs lietas, tur vienā lietā būs tāds koks, otrā tāds koks, tev ir iemaņas kā dažādus kokus apstrādāt, un tu nonāc pie tā vajadzīgā rezultāta. Un tad tu esi kompetents galdniecībā.”

Kopumā izvērtējot respondentu viedokļus, nopietnas problēmas un trūkumi LKI netika saskatīti, lai gan tika uzsvērtas atsevišķas jomas, kuras varētu pilnveidot, kā piemēram NKS. Tomēr, visi respondenti norādīja, ka LKI ir nepieciešams vēl vairāk popularizēt un to skaidrot darba devējiem un citām ieinteresētajām pusēm, kuras LKI varētu izmantot vai jau neapzināti izmanto savā darbā vai mācību/studiju procesā.

Secinājumi

Pētījuma „Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras nozīme izglītībā un darba tirgū” mērķis bija noskaidrot, cik lielā mērā Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra (LKI) ir atpazīstama Latvijā, kā arī noskaidrot respondentu viedokli, kādās jomās izglītībā un darba tirgū ir vērojama vislielākā LKI ietekme. Pētījuma ietvaros tika aptaujāti vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības pārstāvji, darba devēji, kā arī veikta sabiedrības aptauja. Kopumā tika aptaujāti 1238 respondenti un veiktas četras padziļinātās intervijas, kuru mērķis bija gūt plašāku ieskatu par LKI nozīmi un iespējamo tālāko attīstību gan izglītībā, gan darba tirgū.

LKI atpazīstamība

Pētījuma rezultāti liecina, ka no aptaujātajiem kopumā par LKI visinformētākā mērķa grupa ir izglītības iestāžu pārstāvji. Šajā mērķa grupā attiecīgi augstākās izglītības iestāžu pārstāvju vidū informētība par LKI ir novērojama vislielākā, tai sekojot profesionālās izglītības iestāžu darbiniekiem un tad vispārējās izglītības pārstāvjiem. Informētība par LKI vismazāk novērojama darba devēju vidū, kā arī sabiedrības pārstāvju vidū.

Attiecībā uz LKI atpazīstamību izglītības pārstāvju vidū atbilstoši reģionālajam iedalījumam, tika novērots, ka viszemākā informētība par LKI ir Zemgalē profesionālās izglītības iestāžu darbinieku vidū, bet Kurzemē – vispārējās un augstākās izglītības iestāžu vidū. Turpretī visvairāk LKI atpazīst Rīgā – vispārējās, Kurzemē – profesionālās un Vidzemē – augstākās izglītības iestāžu pārstāvji. Darba devēju (68%) un sabiedrības (70,1%) aptaujas rezultāti liecināja, ka lielākā daļa respondentu pārstāv Rīgas pilsētu, tādējādi citos Latvijas reģionos nebija pietiekoši reprezentatīva izlase, lai varētu izdarīt vispārīgus secinājumus.

Lai izvērtētu respondentu izpratni par LKI un kvalifikāciju sadalījumu atbilstoši līmeņiem, aptaujas dalībnieki tika sākotnēji aicināti norādīt, kāda ir viņu pēdējā iegūtā izglītība, pēc tam attiecīgi norādot, kuram līmenim atbilst viņu pēdējā iegūtā kvalifikācija. Rezultāti liecina, ka visprecīzāk savu izglītības dokumentu LKI līmeni norādījuši augstākās izglītības iestāžu pārstāvji, tikmēr citu respondentu grupu atbildes bija salīdzinoši līdzīgas. Jāpiebilst, ka LKI līmenis augstākās izglītības diploma pielikumā tiek norādīts kopš 2013. gada, tikmēr profesionālajā izglītībā – tikai kopš 2017. gada, bet vispārējā izglītībā tas šobrīd vēl netiek norādīts. Jāņem arī vērā, ka respondenti no augstākās izglītības iestādēm bija studiju programmu direktori, kuri vistiešākā veidā ir iesaistīti studiju programmu izveidē un atbilstošā LKI līmeņa piemērošanā. Tādējādi, tas varētu veicināt augstākās izglītības pārstāvju izpratni par kvalifikāciju novietojumu ietvarstruktūrā atbilstoši līmeņiem. Šajā kontekstā jāpiemin arī tas, ka profesionālās izglītības iestāžu pārstāvji savai pēdējai iegūtajai kvalifikācijai nereti norādīja līmeni, kas būtu atbilstošs vēsturiski esošajiem profesionālās kvalifikācijas līmeņiem, kas profesionālajā izglītībā tika izmantoti kopš 1999. gada un tikai 2015. gadā tika noteikta to atbilstība LKI līmeņiem.

Līdzīgus izaicinājumus izglītībā radījusi termina „kvalifikācija” ieviešana līdz ar LKI izveidi. Normatīvajos aktos līdz šim ir skaidrots tikai jēdziens „profesionālā kvalifikācija”, kas nozīmē „noteiktai profesijai atbilstošas izglītības un profesionālās meistarības dokumentāri apstiprināts novērtējums”³⁰. Lai noskaidrotu pētījuma dalībnieku izpratni un viedokli par termina „kvalifikācija” nozīmi, pētījuma dalībniekiem tika sniegti vairāki iespējamie atbilžu varianti – darba stāžs, profesionālā pieredze, izglītības dokuments, profesija vai ieņemamais amats, zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, kā arī iespēja ierakstīt citu atbilžu variantu. Lielākā daļa respondentu uzskatīja, ka „kvalifikācija” ir zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, kamēr atbilde „izglītības dokuments” tika norādīta retāk.

LKI pielietojums ikdienā

Pētījuma ietvaros bija būtiski noskaidrot arī to, cik bieži attiecīgās respondentu grupas ikdienā saskaras ar LKI (darbā, meklējot darbu, mācību procesā utt.).

Pētījuma rezultāti liecina, ka vispārējās izglītības iestāžu pārstāvju vidū gandrīz puse respondentu ar LKI savā ikdienā nesaskaras. No tiem pārstāvjiem, kas norādījuši, ka saskaras ar LKI arī ikdienā, visbiežāk ieņēma direktora vai direktora vietnieka amatu. Līdzīgi rezultāti sastopami arī profesionālās izglītības iestāžu pārstāvju vidū, kur gandrīz puse respondentu ar LKI savā ikdienā nesaskaras, tomēr tie, kuriem ir saskarsme ar LKI darbā vai mācību procesā, ieņem lielākoties vadītāja, vadītāja vietnieka vai metodiķa amatu. Vismazāk šajā mērķa grupā savā ikdienas darbā ar LKI saskaras skolotāju profesijas pārstāvji. Visvairāk savā ikdienas darbā ar LKI saskaras tie pētījuma dalībnieki, kuri pārstāvēja augstākās izglītības iestādes. Tikai neliels skaits respondentu atzīmēja, ka ar LKI nesaskaras nemaz. Jāpiebilst, ka, analizējot šos rezultātus jāņem vērā, ka saskarsmes nepieciešamība un biežums var mainīties atbilstoši ieņemamajam amatam.

Ņemot vērā, ka darba devējiem saskarsme ar LKI varētu visbiežāk būt tieši darbā pieņemšanas procesā, respondentiem tika lūgts norādīt, cik bieži viņi izmanto LKI darbā pieņemšanas procesā. Vairāk nekā puse respondentu norādīja, ka darbā pieņemšanas procesā LKI neizmanto, tomēr ceturtdaļa darba devēju atzīmēja, ka atsevišķos gadījumos tomēr LKI izmanto darbā pieņemšanas procesā. Pētījuma rezultāti liecina arī to, ka puse aptaujāto darba devēju pievērš uzmanību diplomos norādītajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm. Tomēr gandrīz tikpat daudz aptaujāto darba devēju nepievērš uzmanību zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas aprakstītas diplomu pielikumos vai nav informēti par iespēju uzzināt šādu informāciju diplomu pielikumos.

³⁰ Izglītības likums, <http://likumi.lv/doc.php?id=50759>

Informācijas par LKI ieguves avoti

Pētījuma rezultāti liecina, ka izglītības jomā respondenti par LKI visbiežāk uzzināja no normatīvajiem aktiem, īpaši augstākajā izglītībā, kur nepilna puse respondentu norādīja šo kā informācijas ieguves avotu. Lai gan vispārējās izglītības iestāžu darbinieku vidū normatīvie akti arī bija populāra atbilde, tomēr visvairāk respondentu norādīja, ka par LKI uzzināja no informatīvajiem materiāliem.

Līdzīga situācija ir novērojama arī darba devēju atbildēs, kur vairums respondentu uzzināja par LKI no informatīvajiem materiāliem un normatīvajiem aktiem. Sabiedrības aptaujas rezultāti liecina, ka respondenti par LKI visbiežāk uzzināja darbā no kolēģiem vai arī mācību/studiju laikā.

LKI nozīme izglītībā un darba tirgū

Pēdējo desmit gadu laikā Latvijas izglītības sistēmā ir notikušas būtiskas pārmaiņas, lielu lomu pārmaiņu veicināšanā spēlējot arī LKI. Izglītības programmu un kvalifikāciju saturs ir kļuvis redzamāks un saprotamāks gan indivīdiem, gan arī izglītības speciālistiem un darba devējiem, ļaujot izprast, ko izglītības guvējs zina, prot un spēj izdarīt, atbalstot mūžizglītību un veicinot starpvalstu mobilitāti un kvalifikāciju atzīšanu.

Pētījuma laikā tika noskaidrots respondentu viedoklis, kuros aspektos, viņuprāt, ir vērojama vislielākā LKI ietekme. Lai gan respondentu viedoklis ir dažāds un atšķirīgs, ņemot vērā viņu pārstāvēto mērķa grupu, tomēr jāsecina, ka vislielākā LKI ietekme tiek saskatīta ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā, kā arī izglītības programmu un profesiju standartu veidošanā.

Kā liecina aptaujas rezultāti, vispārējās izglītības iestāžu pārstāvju vidū vislielākā LKI ietekme tika saskatīta ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā, kā arī profesiju standartu veidošanā. Profesionālās izglītības profesionāļu vidū, savukārt, visaugstāk LKI nozīme tiek vērtēta profesiju standartu veidošanā, tai sekojot ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanai un izglītības dokumentu izsniegšanai, kā arī mācīšanās rezultātos balstītai izglītībai. Augstākās izglītības iestāžu pārstāvju, kā arī darba devēju vidū vislielākā LKI ietekme tika vērtēta izglītības programmu veidošanā. Sabiedrības aptauja liecināja, ka LKI nozīme visvairāk tiek skatīta tieši ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā.

Pētījuma dalībnieki intervijās uzsvēra arī LKI lielo nozīmi mācīšanās rezultātos balstītas izglītības veidošanā un attīstībā.

LKI tālākā attīstība

Pētījuma rezultātā tika secināts, ka liels darbs vēl ir jāiegulda LKI atpazīstamības veicināšanā, liekot lielāku uzsvaru uz tā popularizēšanu tieši darba devēju vidū un arī sabiedrībā kopumā. Tika secināts, ka lielākā daļa darba devēju šobrīd neizmanto LKI potenciālo darbinieku izvērtēšanā. Darba devēji (īpaši personāldaļa) varētu daudz iegūt no LKI izmantošanas, jo viņi gūtu labāku priekšstatu par to, kādu speciālistu un ar kādām prasmēm pieņemt darbā. Tāpat arī sabiedrībā šobrīd vēl nepietiekami izprot LKI un tās sniegtos ieguvumus – kvalifikāciju caurskatāmība un saprotamība, izpratne par iegūtajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm, atbalsts mobilitātes veicināšanā, mūžizglītības veicināšanā, utt.

Pētījuma rezultātā tika secināts arī, ka LKI tālākai attīstībai būtu nepieciešams organizēt plašākus pieredzes apmaiņas pasākumus to LKI lietotāju vidū, kuri šobrīd ar to sastopas ikdienas darbā (piemēram, studiju programmu direktori). Šādi semināri veicinātu viņu izprati par LKI ietekmes jomām, dažādām kvalifikācijām un studiju programmām, kuras tiek veidotas un īstenotas citās augstākās izglītības iestādēs.

Pētījumā tika arī secināts, ka LKI atpazīstamība ir lielā mērā atkarīga no tās atspoguļojuma normatīvajos aktos, jo liela daļa respondentu ar LKI iepazīnās caur normatīvo regulējumu. Šobrīd termins „kvalifikācija” likumdošanā netiek definēts. Tāpat normatīvais regulējums nenosaka vispārējās izglītības kvalifikācijās norādīt atsauci uz atbilstošo LKI līmeni.

Ieteikumi

Balstoties uz pētījuma rezultātā veiktajiem secinājumiem, kā arī aptaujas un interviju dalībnieku sniegtajiem ierosinājumiem, pētījuma rezultātā izvirzīti vairāki ieteikumi LKI atpazīstamības un attīstības veicināšanā:

- Lai gan turpmāki informēšanas pasākumi par LKI (un arī EKI) ir nepieciešami visās aptaujātajās mērķa grupās, ko aptaujā un intervijās nereti uzsvēra arī paši pētījuma dalībnieki, īpaši tie jāveicina tieši darba devēju un plašākās sabiedrības pārstāvju vidū.
- Informēšanas pasākumos jāliek lielāks uzsvars uz ieguvumiem, ko sniedz LKI – kvalifikāciju caurskatāmība un saprotamība, ieguvumi mācīšanās rezultātu formulēšanā, atbalsts mobilitātes veicināšanā, mūžizglītības veicināšanā, utt.
- Informēšanas pasākumu laikā nepieciešams papildus skaidrot arī LKI kontekstā izmantoto terminoloģiju, īpaši liekot uzsvaru uz to terminoloģiju, kas vēsturiski lietota atšķirīgā kontekstā vai likumdošanā vēl nav precizēta, piemēram, termins „kvalifikācija”. Informēšanas pasākumos jāliek uzsvars arī uz atšķirībām vēsturiski lietotajam profesionālo kvalifikāciju līmeņu sadalījumam un kvalifikāciju līmeņu sadalījumam LKI kontekstā. Normatīvajos aktos nepieciešams definēt terminu „kvalifikācija”.
- Informētība par LKI atšķiras atkarībā no respondentu pārstāvētā Latvijas reģiona, līdz ar to nepieciešams rīkot informatīvus reģionālos pasākumus, kuros informētu gan izglītības jomas pārstāvjus, gan plašāku sabiedrību par to, kas ir LKI un kādi ir tās ieguvumi. Izglītības iestāžu pārstāvju vidū viszemākā informētība bija novērojama Zemgalē, tai sekojot Kurzemei, līdz ar to būtu nepieciešams organizēt papildu informatīvos pasākumus šajos reģionos.
- Lai sasniegtu plašāku sabiedrību, viens no iespējamajiem pasākumiem būtu informēšana masu medijos. Tāpat būtu nepieciešams uzlabot Latvijas Nacionālā koordinācijas punkta EKI mājaslapu, padarot to interaktīvāku un lietotājiem draudzīgāku, lai to izmantotu aizvien plašāks lietotāju skaits. Informācijas par LKI izplatīšanas nolūkiem ļoti efektīvi ir bijuši dažādi informatīvie materiāli, tomēr bieži iepazīšanās ar LKI notikusi arī, uzzinot par to darba vietā, normatīvajos aktos vai semināros un konferencēs. Tādējādi nepieciešams pilnveidot informatīvo materiālu daudzveidību, kā arī rīkot plašākus informatīvos seminārus un konferences, kā arī stiprināt LKI normatīvajos aktos.
- Nepieciešams stiprināt LKI normatīvajā regulējumā, piemēram, veicot grozījumus normatīvajos aktos saistībā ar LKI līmeņa norādi vispārējās izglītības dokumentos, lai palielinātu kvalifikāciju caurskatāmību un informētību par LKI izglītībā un darba tirgū gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī.

PIELIKUMI

1. PIELIKUMS. Aptaujas anketas paraugs
2. PIELIKUMS. Vispārējās izglītības skolu direktoru, direktoru vietnieku un skolotāju aptaujas rezultātu kopsavilkums
3. PIELIKUMS. Profesionālās izglītības skolu direktoru, direktoru vietnieku un skolotāju aptaujas rezultātu kopsavilkums
4. PIELIKUMS. Augstākās izglītības studiju programmu direktoru aptaujas rezultātu kopsavilkums
5. PIELIKUMS. Darba devēju aptaujas rezultātu kopsavilkums
6. PIELIKUMS. Sabiedrības aptaujas rezultātu kopsavilkums

Aptaujas anketas paraugs

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras nozīme izglītībā un darba tirgū

Akadēmiskās informācijas centrs – Nacionālais koordinācijas punkts Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai veic pētījumu „**Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras nozīme izglītībā un darba tirgū**”. Pētījuma ietvaros tiek veikta augstākās izglītības iestāžu studiju programmu direktoru, vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu direktoru, direktoru vietnieku un skolotāju aptauja par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras atpazīstamību.

Aptaujas anketa ir anonīma.

Anketas aizpildīšana aizņems 7 līdz 10 minūtes.

Paldies par Jūsu viedokli!

Pētījums tiek īstenots ar Eiropas Komisijas projekta „*National Europass Centre + EQF NCP 2018-2020*” (Nr. VS/2018/0241) atbalstu.

1. Kāds ir Jūsu dzimums?

- Vīrietis
- Sieviete

2. Kāds ir Jūsu vecums?

- 18-30 gadi
- 31-40 gadi
- 41-50 gadi
- 51-60 gadi
- Vairāk par 60 gadiem

3. Kāda ir Jūsu pēdējā iegūtā izglītība?

- Vidējā izglītība
- Koledžas izglītība
- Bakalaura līmeņa izglītība
- Otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība
- Maģistra grāds
- Doktora grāds

4. Kurā Latvijas reģionā Jūs strādājat?

- Rīga
- Rīgas reģions
- Vidzeme
- Latgale
- Kurzeme
- Zemgale

**5. Kāda tipa izglītības iestādē Jūs pašlaik strādājat?
(var būt vairākas atbildes)**

- Vispārējā sākumskola
- Vispārējā pamatskola
- Vispārējās vidējās izglītības iestāde
- Profesionālās izglītības iestāde
- Koledža
- Augstākās izglītības iestāde
- Cita atbilde

6. Kāds pašlaik ir Jūsu amats? (var būt vairākas atbildes)

- Izglītības iestādes direktors/-e
- Izglītības iestādes direktora vietnieks/-ce
- Studiju programmas direktors/-e
- Skolotājs/-a (mācībspēks)
- Cita atbilde

7. Kas, Jūsuprāt, ir kvalifikācija?

- Darba stāžs
- Profesionālā pieredze
- Izglītības dokuments
- Profesija vai ieņemamais amats
- Zināšanu, prasmju un kompetenču kopums
- Cita atbilde

8. Vai Jūs zināt, kas ir Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra?

- Jā
- Esmu par tādu tikai dzirdējis/-usi
- Nē

**9. Pie kura Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņa pieder Jūsu
pēdējais iegūtais izglītības dokuments?**

- 1. līmenis
- 2. līmenis
- 3. līmenis
- 4. līmenis
- 5. līmenis
- 6. līmenis
- 7. līmenis
- 8. līmenis
- Zinu, kas ir Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra, bet līmeni nevaru nosaukt
- Nezinu

10. Cik bieži Jūs saskaraties ar Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru savā darbā / mācību procesā?

- Katru dienu
- Reizi nedēļā
- Reizi mēnesī
- Reizi gadā
- Retāk kā reizi gadā
- Nekad

11. Kā Jūs uzzinājāt par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru?

- Studiju (mācību) laikā
- Darbā no kolēģiem
- Masu medijos
- Nacionālā koordinācijas punkta mājaslapā
- Semināros vai konferencēs
- Normatīvajos aktos
- Informatīvajos materiālos
- Cita atbilde

12. Kādā mērā, Jūsaprāt, vērojama Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekme sekojošajās jomās? Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā vērojama ietekme.

	Mazā mērā	Drīzāk mazā mērā	Drīzāk lielā mērā	Lielā mērā
Mācīšanās/studiju rezultātos	☐	☐	☐	☐
Moduļu veidošanā	☐	☐	☐	☐
Izglītības programmu veidošanā	☐	☐	☐	☐
Mācību/studiju sasniegumu vērtēšanā	☐	☐	☐	☐
Profesiju standartu veidošanā	☐	☐	☐	☐
Starptautiskajā mobilitātē	☐	☐	☐	☐
Ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā	☐	☐	☐	☐
Mācīšanās mūža garumā	☐	☐	☐	☐
Izglītības dokumentu izsniegšanā	☐	☐	☐	☐
Nozaru kvalifikāciju struktūrās	☐	☐	☐	☐

**13. Kuras, Jūsaprāt, Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras jomas izglītībā
vajadzētu stiprināt un kāpēc**

Vispārējās izglītības skolu direktoru, direktoru vietnieku un skolotāju aptaujas rezultātu kopsavilkums

1. jautājums.

Dzimums (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Sieviete	533	89,9
Vīrietis	60	10,1
Kopā	593	100,0

2. jautājums.

Vecums (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
18-30 gadi	20	3,4
31-40 gadi	62	10,5
41-50 gadi	153	25,8
51-60 gadi	254	42,8
Vairāk par 60 gadiem	104	17,5
Kopā	593	100,0

3. jautājums.

Pēdējā iegūtā izglītība (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Vidējā izglītība	6	1,0
Koledžas izglītība	1	0,2
Bakalaura līmeņa izglītība	122	20,6
Otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība	90	15,2
Maģistra grāds	370	62,4
Doktora grāds	4	0,7
Kopā	593	100,0

4. jautājums.

Reģions, kurā strādā (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Rīga	110	18,5
Rīgas reģions	65	11,0
Vidzeme	131	22,1
Latgale	94	15,9
Kurzeme	94	15,9
Zemgale	99	16,7
Kopā	593	100,0

5. jautājums.

Izglītības iestādes tips (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Vispārējā sākumskola	32	5,4
Vispārējā pamatskola	141	23,8
Vispārējās vidējās izglītības iestāde	338	57,0
Profesionālās izglītības iestāde	5	0,8
Koledža	0	0,0
Augstākās izglītības iestāde	0	0,0
Cits	77	13,0
Kopā	593	100,0

6. jautājums.

Amats (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Izglītības iestādes direktors/-e	110	18,5
Izglītības iestādes vietnieks/-ce	59	9,9
Studiju programmas direktors/-e	1	0,2
Skolotājs/-a (mācībspēks)	358	60,4
Cits	65	11,0
Kopā	593	100,0

7. jautājums.

Kvalifikācija (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Darba stāžs	7	1,2
Profesionālā pieredze	50	8,4
Izglītības dokuments	96	16,2
Profesija vai ieņemamais amats	19	3,2
Zināšanu, prasmju un kompetenču kopums	408	68,8
Cits	13	2,2
Kopā	593	100,0

8. jautājums.

Informētība par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Jā	125	21,1
Esmu par tādu tikai dzirdējis/-usi	221	37,3
Nē	247	41,7
Kopā	593	100,0

9. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis, pie kura pieder pēdējais iegūtais izglītības dokuments (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
1. līmenis	3	0,5
2. līmenis	20	3,4
3. līmenis	21	3,5
4. līmenis	14	2,4
5. līmenis	55	9,3
6. līmenis	39	6,6
7. līmenis	124	20,9
8. līmenis	1	0,2
Zinu, kas ir Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra, bet līmeni nevaru nosaukt	98	16,5
Nezinu	218	36,8
Kopā	593	100,0

10. jautājums.

Saskarsmes biežums ar Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru darbā/mācību procesā (N=593, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Katru dienu	77	13,0
Reizi nedēļā	19	3,2
Reizi mēnesī	24	4,0
Reizi gadā	116	19,6
Retāk kā reizi gadā	100	16,9
Nekad	257	43,3
Kopā	593	100,0

11. jautājums.

Veids kā uzzināja par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru (N=346, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Studiju (mācību) laikā	46	13,3
Darbā no kolēģiem	36	10,4
Masu medijos	38	11,0
Nacionālā koordinācijas punkta mājaslapā	16	4,6
Semināros vai konferencēs	31	9,0
Normatīvajos aktos	59	17,1
Informatīvajos materiālos	100	28,9
Cits	20	5,8
Kopā	346	100,0

12. jautājums.

Mērs kādā vērojam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekme zemāk minētajās jomās (N=346, frekvence, %)						
		Mazā mērā	Drīzāk mazā mērā	Drīzāk lielā mērā	Lielā mērā	Kopā
Mācīšanās/studiju rezultātos	frekv.	42	89	168	47	346
	%	12,1	25,7	48,6	13,6	100,0
Moduļu veidošanā	frekv.	25	115	169	37	346
	%	7,2	33,2	48,8	10,7	100,0
Izglītības programmu veidošanā	frekv.	15	53	171	107	346
	%	4,3	15,3	49,4	30,9	100,0
Mācību/studiju sasniegumu vērtēšanā	frekv.	21	83	177	65	346
	%	6,1	24,0	51,2	18,8	100,0
Profesiju standartu veidošanā	frekv.	9	44	164	129	346
	%	2,6	12,7	47,4	37,3	100,0
Starptautiskajā mobilitātē	frekv.	21	74	154	97	346
	%	6,1	21,4	44,5	28,0	100,0
Ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā	frekv.	20	60	118	148	346
	%	5,8	17,3	34,1	42,8	100,0
Mācīšanās mūža garumā	frekv.	24	87	153	82	346
	%	6,9	25,1	44,2	23,7	100,0
Izglītības dokumentu izsniegšanā	frekv.	22	63	143	118	346
	%	6,4	18,2	41,3	34,1	100,0
Nozaru kvalifikāciju struktūrās	frekv.	15	64	181	86	346
	%	4,3	18,5	52,3	24,9	100,0
Derīgas kopā	frekv.	214	732	1598	916	

13. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekmes jomas, kuras vajadzētu uzlabot (N=147, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Mācīšanās mūža garumā	9	6,1
Izglītības dokumentu izsniegšana	2	1,4
Ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšana	1	0,7
Izglītības programmu veidošana	2	1,4
Nozaru kvalifikāciju struktūras	3	2,0
Mācību/studiju rezultātu vērtēšana	1	0,7
Nepieciešams stiprināt visas	10	6,8
Augstākā izglītība	10	6,8
Profesionālā izglītība	10	6,8
Vispārējā vidējā izglītība	4	2,7
Speciālā izglītība	4	2,7
Pedagogu izglītība	7	4,8
Popularizēt LKI	8	5,4
Citi	73	49,7
Kopā	346	100,0

Profesionālās izglītības skolu direktoru, direktoru vietnieku un skolotāju aptaujas rezultātu kopsavilkums

1. jautājums.

Dzimums (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Sieviete	189	79,7
Vīrietis	48	20,3
Kopā	237	100,0

2. jautājums.

Vecums (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
18-30 gadi	11	4,6
31-40 gadi	48	20,3
41-50 gadi	50	21,1
51-60 gadi	80	33,8
Vairāk par 60 gadiem	48	20,3
Kopā	237	100,0

3. jautājums.

Pēdējā iegūtā izglītība (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Vidējā izglītība	3	1,3
Koledžas izglītība	6	2,5
Bakalaura līmeņa izglītība	49	20,7
Otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība	25	10,5
Maģistra grāds	147	62,0
Doktora grāds	7	3,0
Kopā	237	100,0

4. jautājums.

Reģions, kurā strādā (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Rīga	115	48,5
Rīgas reģions	14	5,9
Vidzeme	45	19,0
Latgale	44	18,6
Kurzeme	10	4,2
Zemgale	9	3,8
Kopā	237	100,0

5. jautājums.

Izglītības iestādes tips (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Vispārējā pamatskola	1	0,4
Vispārējās vidējās izglītības iestāde	2	0,8
Profesionālās izglītības iestāde	207	87,3
Koledža	1	0,4
Augstākās izglītības iestāde	1	0,4
Cits	25	10,5
Kopā	237	100,0

6. jautājums.

Amats (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Izglītības iestādes direktors/-e	12	5,1
Izglītības iestādes vietnieks/-ce	22	9,3
Metodiķis/-ķe	11	4,6
Skolotājs/-a (mācībspēks)	153	64,6
Cits	39	16,5
Kopā	237	100,0

7. jautājums.

Kvalifikācija (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Profesionālā pieredze	27	11,4
Izglītības dokuments	27	11,4
Profesija vai ieņemamais amats	10	4,2
Zināšanu, prasmju un kompetenču kopums	173	73,0
Kopā	237	100,0

8. jautājums.

Informētība par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Jā	83	34,2
Esmu par tādu tikai dzirdējis/-usi	81	35,0
Nē	73	30,8
Kopā	237	100,0

9. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā līmenis, pie kura pieder pēdējais iegūtais izglītības dokuments (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
1. līmenis	2	0,8
2. līmenis	4	1,7
3. līmenis	9	3,8
4. līmenis	6	2,5
5. līmenis	23	9,7
6. līmenis	19	8,0
7. līmenis	59	24,9
8. līmenis	3	1,3
Zinu, kas ir Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā, bet līmeni nevaru nosaukt	42	17,7
Nezinu	70	29,5
Kopā	237	100,0

10. jautājums.

Saskarsmes biežums ar Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā darbā/mācību procesā (N=237, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Katru dienu	32	13,5
Reizi nedēļā	14	5,9
Reizi mēnesī	29	12,2
Reizi gadā	49	20,7
Retāk kā reizi gadā	28	11,8
Nekad	85	35,9
Kopā	237	100,0

11. jautājums.

Veids kā uzzināja par Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā (N=164, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Studiju (mācību) laikā	17	10,4
Darbā no kolēģiem	36	22,0
Masu medijos	7	4,3
Nacionālā koordinācijas punkta mājaslapā	3	1,8
Semināros vai konferencēs	30	18,3
Normatīvajos aktos	42	25,6
Informatīvajos materiālos	26	15,9
Cits	3	1,8
Kopā	164	100,0

12. jautājums.

Mērs kādā vērojam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekme zemāk minētajās jomās (N=164, frekvence, %)						
		Mazā mērā	Drīzāk mazā mērā	Drīzāk lielā mērā	Lielā mērā	Kopā
Mācīšanās/studiju rezultātos	frekv.	17	46	76	25	164
	%	10,4	28,0	46,3	15,2	100,0
Moduļu veidošanā	frekv.	9	46	69	40	164
	%	5,5	28,0	42,1	24,4	100,0
Izglītības programmu veidošanā	frekv.	4	31	75	54	164
	%	2,4	18,9	45,7	32,9	100,0
Mācību/studiju sasniegumu vērtēšanā	frekv.	7	49	68	40	164
	%	4,3	29,9	41,5	24,4	100,0
Profesiju standartu veidošanā	frekv.	6	25	61	72	164
	%	3,7	15,2	37,2	43,9	100,0
Starptautiskajā mobilitātē	frekv.	9	45	66	44	164
	%	5,5	27,4	40,2	26,8	100,0
Ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā	frekv.	5	35	61	63	164
	%	3,0	21,3	37,2	38,4	100,0
Mācīšanās mūža garumā	frekv.	8	46	75	35	164
	%	4,9	28,0	45,7	21,3	100,0
Izglītības dokumentu izsniegšanā	frekv.	9	23	70	62	164
	%	5,5	14,0	42,7	37,8	100,0
Nozaru kvalifikāciju struktūrās	frekv.	11	32	64	57	164
	%	6,7	19,5	39,0	34,8	100,0
Derīgas kopā	frekv.	85	378	685	492	

13. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekmes jomas, kuras vajadzētu uzlabot (N=74, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Mācīšanās mūža garumā	3	4,1
Izglītības dokumentu izsniegšana	1	1,4
Profesiju standartu veidošana	4	5,4
Izglītības programmu veidošana	1	1,4
Moduļu veidošana	1	1,4
Profesionālā izglītība	4	5,4
Vidējā izglītība	2	2,7
Augstākā izglītība	4	5,4
Profesionālās prasmes	2	2,7
Visas	7	9,5
Popularizēt LKI un par to informēt	5	6,8
Citi	41	55,4
Kopā	74	100,0

Augstākās izglītības studiju programmu direktoru aptaujas rezultātu kopsavilkums

1. jautājums.

Dzimums (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Sieviete	154	69,7
Vīrietis	67	30,3
Kopā	221	100,0

2. jautājums.

Vecums (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
18-30 gadi	6	2,7
31-40 gadi	27	12,2
41-50 gadi	75	33,9
51-60 gadi	65	29,4
Vairāk par 60 gadiem	48	21,7
Kopā	221	100,0

3. jautājums.

Pēdējā iegūtā izglītība (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Bakalaura līmeņa izglītība	2	0,9
Otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība	1	0,5
Maģistra grāds	57	25,8
Doktora grāds	161	72,9
Kopā	237	100,0

4. jautājums.

Reģions, kurā strādā (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Rīga	142	64,3
Rīgas reģions	4	1,8
Vidzeme	5	2,3
Latgale	32	14,5
Kurzeme	17	7,7
Zemgale	21	9,5
Kopā	221	100,0

5. jautājums.

Izglītības iestādes tips (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Koledža	10	4,5
Augstākās izglītības iestāde	199	90,0
Cits	12	5,4
Kopā	221	100,0

6. jautājums.

Amats (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Studiju programmas direktors/-e	142	64,3
Studiju programmas direktors/-e, skolotājs/-a (mācībspēks)	39	17,6
Cits	40	18,1
Kopā	221	100,0

7. jautājums.

Kvalifikācija (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Profesionālā pieredze	8	3,6
Izglītības dokuments	18	8,1
Profesija vai ieņemamais amats	4	1,8
Zināšanu, prasmju un kompetenču kopums	187	84,6
Darba stāžs	1	0,5
Visi iepriekš minētie	3	1,4
Kopā	221	100,0

8. jautājums.

Informētība par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Jā	143	64,7
Esmu par tādu tikai dzirdējis/-usi	52	23,5
Nē	26	11,8
Kopā	221	100,0

9. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā līmenis, pie kura pieder pēdējais iegūtais izglītības dokuments (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
1. līmenis	0	0,0
2. līmenis	1	0,5
3. līmenis	1	0,5
4. līmenis	0	0,0
5. līmenis	7	3,2
6. līmenis	8	3,6
7. līmenis	39	17,6
8. līmenis	118	53,4
Zinu, kas ir Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā, bet līmeni nevaru nosaukt	22	10,0
Nezinu	25	11,3
Kopā	221	100,0

10. jautājums.

Saskarsmes biežums ar Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā darbā/mācību procesā (N=221, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Katru dienu	31	14,0
Reizi nedēļā	22	10,0
Reizi mēnesī	41	18,6
Reizi gadā	69	31,2
Retāk kā reizi gadā	31	14,0
Nekad	27	12,2
Kopā	237	100,0

11. jautājums.

Veids kā uzzināja par Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā (N=195, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Studiju (mācību) laikā	6	3,1
Darbā no kolēģiem	40	20,5
Masu medijos	3	1,5
Nacionālā koordinācijas punkta mājaslapā	6	3,1
Semināros vai konferencēs	25	12,8
Normatīvajos aktos	78	40,0
Informatīvajos materiālos	18	9,2
Cits	19	9,7
Kopā	164	100,0

12. jautājums.

Mērs kādā vērojam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekme zemāk minētajās jomās (N=195, frekvence, %)						
		Mazā mērā	Drīzāk mazā mērā	Drīzāk lielā mērā	Lielā mērā	Kopā
Mācīšanās/studiju rezultātos	frekv.	19	40	66	70	195
	%	9,7	20,7	33,8	35,9	100,0
Moduļu veidošanā	frekv.	25	50	75	45	195
	%	12,8	25,6	38,5	23,1	100,0
Izglītības programmu veidošanā	frekv.	8	15	48	124	195
	%	4,1	7,7	24,6	63,6	100,0
Mācību/studiju sasniegumu vērtēšanā	frekv.	18	37	70	70	195
	%	9,2	19,0	35,9	35,9	100,0
Profesiju standartu veidošanā	frekv.	10	21	59	105	195
	%	5,1	10,5	30,3	53,8	100,0
Starptautiskajā mobilitātē	frekv.	26	59	72	38	195
	%	13,3	30,3	36,9	19,5	100,0
Ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā	frekv.	17	25	61	92	195
	%	8,7	12,8	31,3	47,2	100,0
Mācīšanās mūža garumā	frekv.	36	76	61	22	195
	%	18,5	39,0	31,3	11,3	100,0
Izglītības dokumentu izsniegšanā	frekv.	13	17	55	110	195
	%	6,7	8,7	28,2	56,4	100,0
Nozaru kvalifikāciju struktūrās	frekv.	15	29	68	83	195
	%	7,7	14,9	34,9	42,6	100,0
Derīgas kopā	frekv.	187	369	635	759	

13. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekmes jomas, kuras vajadzētu uzlabot (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Informēšana par LKI un popularizēšana	10	9,3
Augstākā izglītība	6	5,6
Neformālās izglītības pielīdzināšana	1	0,9
Līmeņu aprakstu uzlabošana	9	8,4
Profesiju standarti	2	1,9
Mācīšanās mūža garumā	2	1,9
Starptautiskās mobilitātes	1	0,9
Definēt vai mainīt vārdu „kompetence”	5	4,7
Mācību/studiju sasniegumu vērtēšana	1	0,9
Visas	11	10,3
Cits	59	55,1
Kopā	107	100,0

Darba devēju aptaujas rezultātu kopsavilkums

1. jautājums.

Dzimums (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Sieviete	59	78,7
Vīrietis	16	21,3
Kopā	75	100,0

2. jautājums.

Vecums (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
18-30 gadi	3	4,0
31-40 gadi	17	22,7
41-50 gadi	34	45,3
51-60 gadi	16	21,3
Vairāk par 60 gadiem	5	6,7
Kopā	75	100,0

3. jautājums.

Pēdējā iegūtā izglītība (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Vidējā izglītība	1	1,3
Koledžas izglītība	3	4,0
Bakalaura līmeņa izglītība	14	18,7
Otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība	7	9,3
Maģistra grāds	49	65,3
Doktora grāds	1	1,3
Kopā	75	100,0

4. jautājums.

Reģions, kurā strādā (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Rīga	51	68,0
Rīgas reģions	5	6,7
Vidzeme	4	5,3
Latgale	5	6,7
Kurzeme	6	8,0
Zemgale	4	5,3
Kopā	75	100,0

5. jautājums.

Uzņēmuma statuss (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Nevalstiska organizācija, biedrība vai nodibinājums	5	6,7
No valsts vai pašvaldības budžeta finansēta iestāde vai organizācija	3	4,0
Privāts uzņēmums	47	62,7
Uzņēmums ar pašvaldībai piederošām daļām	7	9,3
Valsts kapitālsabiedrība ar pilnīgu vai daļēju valsts kapitālu	12	16,0
Valsts kapitālsabiedrības meitas uzņēmums	1	1,3
Kopā	75	100,0

6. jautājums.

Uzņēmuma tips pēc darbinieku skaita (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Mikrouzņēmums (1-9 darbinieki)	5	6,7
Mazais uzņēmums (10-49 darbinieki)	10	13,3
Vidējais uzņēmums (50-249 darbinieki)	22	29,3
Lielais uzņēmums (250 un vairāk darbinieku)	38	50,7
Kopā	75	100,0

7. jautājums.

Amats (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Uzņēmuma vadītājs, augstākā līmeņa vadītājs vai īpašnieks	33	44,0
Vidējā vai zemākā līmeņa vadītājs	25	33,3
Darbinieks bez vadītāja pienākumiem	17	22,7
Kopā	75	100,0

8. jautājums.

Kvalifikācija (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Profesionālā pieredze	8	10,7
Izglītības dokuments	8	10,7
Zināšanu, prasmju un kompetenču kopums	58	77,3
Darba stāžs	1	1,3
Kopā	75	100,0

9. jautājums.

Informētība par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Jā	13	17,3
Esmu par tādu tikai dzirdējis/-usi	22	29,3
Nē	40	53,3
Kopā	75	100,0

10. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis, pie kura pieder pēdējais iegūtais izglītības dokuments (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
1. līmenis	0	0,0
2. līmenis	2	2,7
3. līmenis	0	0,0
4. līmenis	0	0,0
5. līmenis	8	10,7
6. līmenis	10	13,3
7. līmenis	17	22,7
8. līmenis	1	1,3
Zinu, kas ir Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra, bet līmeni nevaru nosaukt	7	9,3
Nezinu	30	40,0
Kopā	75	100,0

11. jautājums.

Saskarsmes biežums ar Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru darbā/mācību procesā (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Katru dienu	3	4,0
Reizi nedēļā	5	6,7
Reizi mēnesī	8	10,7
Reizi gadā	7	9,3
Retāk kā reizi gadā	13	17,3
Nekad	39	52,0
Kopā	75	100,0

12. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras izmantošana darbā pieņemšanas procesā (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Katru reizi	10	13,3
Atsevišķos gadījumos	19	25,3
Nekad	46	61,3
Kopā	75	100,0

13. jautājums.

Zināšanas, prasmes un kompetences diplomu pielikumos darbā pieņemšanas procesā (N=75, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Jā, pievērsu	38	50,7
Nē, nepievēršu	30	40,0
Nav informēti	7	9,3
Kopā	75	100,0

14. jautājums.

Veids kā uzzināja par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru (N=35, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Studiju (mācību) laikā	4	11,4
Darbā no kolēģiem	6	17,1
Masu medijos	1	2,9
Nacionālā koordinācijas punkta mājaslapā	1	2,9
Semināros vai konferencēs	4	11,4
Normatīvajos aktos	7	20,0
Informatīvajos materiālos	8	22,9
Darba procesā	1	2,9
Nozares ekspertu padomes darbā	1	2,9
Uzzināja saņemot šo anketu	2	5,7
Kopā	35	100,0

15. jautājums.

Mērs kādā vērojam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekme zemāk minētajās jomās (N=35, frekvence, %)						
		Mazā mērā	Drīzāk mazā mērā	Drīzāk lielā mērā	Lielā mērā	Kopā
Mācīšanās/studiju rezultātos	frekv.	3	9	17	6	35
	%	8,6	25,7	48,6	17,1	100,0
Moduļu veidošanā	frekv.	4	3	24	4	35
	%	11,4	8,6	68,6	11,4	100,0
Izglītības programmu veidošanā	frekv.	3	3	10	19	35
	%	8,6	8,6	28,6	54,3	100,0
Mācību/studiju sasniegumu vērtēšanā	frekv.	3	8	16	8	35
	%	8,6	22,9	45,7	22,9	100,0
Profesiju standartu veidošanā	frekv.	3	2	18	12	35
	%	8,6	5,7	51,4	34,3	100,0
Starptautiskajā mobilitātē	frekv.	3	7	18	7	35
	%	8,6	20,0	51,4	20,0	100,0
Ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā	frekv.	3	5	13	14	35
	%	8,6	14,3	37,1	40,0	100,0

Tabulas turpinājums 68. lpp.

Tabulas turpinājums no 67. lpp.

Mācīšanās mūža garumā	frekv.	4	13	11	7	35
	%	11,4	37,1	31,4	20,0	100,0
Izglītības dokumentu izsniegšanā	frekv.	6	5	15	9	35
	%	17,1	14,3	42,9	25,7	100,0
Nozaru kvalifikāciju struktūrās	frekv.	4	5	18	8	35
	%	11,4	14,3	51,4	22,9	100,0
Derīgas kopā	frekv.	36	60	160	94	

16. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekmes jomas, kuras vajadzētu uzlabot (N=24, frekvence, %)

	Frekvence	%
Mācību/studiju sasniegumu vērtēšana	1	4,2
Mācīšanās mūža garumā	1	4,2
Darba vidē balstītas mācības	1	4,2
Popularizēt LKI	1	4,2
Trūkst izpratnes par LKI	2	8,3
Nevajag stiprināt	2	8,3
Visas	3	12,5
Cits	13	54,2
Kopā	24	100,0

Sabiedrības aptaujas rezultātu kopsavilkums

1. jautājums.

Dzimums (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Sieviete	77	72,0
Vīrietis	30	28,0
Kopā	107	100,0

2. jautājums.

Vecums (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Līdz 18 gadiem	2	1,9
18-30 gadi	34	31,8
31-40 gadi	37	34,6
41-50 gadi	10	9,3
51-60 gadi	19	17,8
61-70 gadi	5	4,7
Vairāk par 70 gadiem	0	0,0
Kopā	107	100,0

3. jautājums.

Pēdējā iegūtā izglītība (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Pamatizglītība	4	3,7
Vidējā izglītība	15	14,0
Koledžas izglītība	5	4,7
Bakalaura līmeņa izglītība	25	23,4
Otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība	11	10,3
Maģistra grāds	44	41,1
Doktora grāds	3	2,8
Kopā	107	100,0

4. jautājums.

Reģions, kurā strādā/mācās/studē (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Rīga	75	70,1
Rīgas reģions	7	6,5
Vidzeme	10	9,3
Latgale	7	6,5
Kurzeme	2	1,9
Zemgale	6	5,6
Kopā	107	100,0

5. jautājums.

Nodarbošanās (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Mācos/studēju	8	7,5
Neesmu nodarbināts/-a	9	8,4
Strādāju	86	80,4
Strādāju un studēju	2	1,9
Cits	2	1,9
Kopā	107	100,0

6. jautājums.

Izglītības iestādes tips (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Vispārējā pamatskola	2	1,9
Vispārējās vidējās izglītības iestāde	8	7,5
Profesionālās izglītības iestāde	8	7,5
Koledža	5	4,7
Augstākās izglītības iestāde	84	78,5
Kopā	107	100,0

7. jautājums.

Kvalifikācija (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Profesionālā pieredze	6	5,6
Profesija vai ieņemamais amats	8	7,5
Izglītības dokuments	21	19,6
Zināšanu, prasmju un kompetenču kopums	71	66,4
Cits	1	0,9
Kopā	107	100,0

8. jautājums.

Informētība par Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūru (N=107, frekvence, %)		
	Frekvence	%
Jā	24	22,4
Esmu par tādu tikai dzirdējis/-usi	24	22,4
Nē	59	55,1
Kopā	107	100,0

9. jautājums.

Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā līmenis, pie kura pieder pēdējais iegūtais izglītības dokuments (N=107, frekvence, %)

	Frekvence	%
1. līmenis	6	5,6
2. līmenis	6	5,6
3. līmenis	4	3,7
4. līmenis	1	0,9
5. līmenis	11	10,3
6. līmenis	12	11,2
7. līmenis	16	15,0
8. līmenis	3	2,8
Zinu, kas ir Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā, bet līmeni nevaru nosaukt	13	12,1
Nezinu	35	32,7
Kopā	107	100,0

10. jautājums.

Saskarsmes biežums ar Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā darbā/mācību procesā (N=107, frekvence, %)

	Frekvence	%
Katru dienu	8	7,5
Reizi nedēļā	4	3,7
Reizi mēnesī	7	6,5
Reizi gadā	7	6,5
Retāk kā reizi gadā	18	16,8
Nekad	63	58,9
Kopā	107	100,0

11. jautājums.

Veids kā uzzināja par Latvijas kvalifikāciju ietvarstrukturā (N=48, frekvence, %)

	Frekvence	%
Studiju (mācību) laikā	11	22,9
Darbā no kolēģiem	17	35,4
Masu medijos	3	6,3
Nacionālā koordinācijas punkta mājaslapā	1	2,1
Semināros vai konferencēs	4	8,3
Normatīvajos aktos	4	8,3
Informatīvajos materiālos	5	10,4
No draugiem	2	4,2
Cits	1	2,1
Kopā	48	100,0

12. jautājums.

Mērs kādā vērojam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras ietekme zemāk minētajās jomās (N=48, frekvence, %)						
		Mazā mērā	Drīzāk mazā mērā	Drīzāk lielā mērā	Lielā mērā	Kopā
Mācīšanās/studiju rezultātos	frekv.	11	7	20	10	48
	%	22,9	14,6	41,7	20,8	100,0
Moduļu veidošanā	frekv.	9	15	17	7	48
	%	18,8	31,3	35,4	14,6	100,0
Izglītības programmu veidošanā	frekv.	5	9	17	17	48
	%	10,4	18,8	35,4	35,4	100,0
Mācību/studiju sasniegumu vērtēšanā	frekv.	9	14	13	12	48
	%	18,8	29,2	27,1	25,0	100,0
Profesiju standartu veidošanā	frekv.	5	8	17	18	48
	%	10,4	16,7	35,4	37,5	100,0
Starptautiskajā mobilitātē	frekv.	7	13	15	13	48
	%	14,6	27,1	31,3	27,1	100,0
Ārvalstu diplomu un kvalifikāciju atzīšanā	frekv.	4	4	16	24	48
	%	8,3	8,3	33,3	50,0	100,0
Mācīšanās mūža garumā	frekv.	12	18	14	4	48
	%	25,0	37,5	29,2	8,3	100,0
Izglītības dokumentu izsniegšanā	frekv.	3	11	16	18	48
	%	6,3	22,9	33,3	37,5	100,0
Amatu aprakstos	frekv.	13	17	12	6	48
	%	27,1	35,4	25,0	12,5	100,0
Nozaru kvalifikāciju struktūrās	frekv.	4	11	19	14	48
	%	8,3	22,9	39,6	29,2	100,0
Derīgas kopā	frekv.	82	127	176	143	